

Santim

samsun tarımında yeni ufuklar

samtım

Samsun Tarım İl Müdürlüğü Yayınıdır
Sayı 4, Mayıs-Haziran 2004

Samsun Tarım İl Müdürlüğü Adına

Sahibi

Sadullah KİRENCİ
İl Müdürü

Yazı İşleri Müdürü

Yener GÜNAY
Çiftçi Eğitim ve Yayım Şube Müdürü

Yayın Kurulu

Dr. Ali KORKMAZ
Yaşar BUDAK
Ali Rıza DEMİRBAŞ
Nihal CANİTEZ

Fotoğraflar

Recep YAPINCAK

Kapak Tasarım

Hüseyin KURT

Reklam

Salih ALBAYRAK
Sabri AKMAN
Mustafa KOCAMAN

Yazışma Adresi

Tarım İl Müdürlüğü
Çiftçi Eğitim ve Yayım Şubesi
55060 Samsun

Dizgi/Baskı

Tarım İl Müdürlüğü ÇEY Şubesi

Telefon

0 362 233 22 90
0 362 231 37 00/270

Fax

0 362 233 21 63

e-mail

samsuncey@yahoo.com

İçindekiler

Sayfa

Başyazı	3
Tarımda Mikoriza Kullanımı	4
Bal Arısı Kolonilerinde Arı Sütü Üretimi	6
Yaz Sebzelerinin Kralı : Karpuz	8
Avrupa Birliği ve Türkiye’de Organik Tarım	10
Samsun İli Topraklarında Drenaj ve Tuzluluk Problemi Üzerine	14
Peyzaj Planlamasının Genel Prensipleri	17
Fındık Kurdu (<i>Balaninus nucum</i> L.)	18
Patates Kanseri Hastalığı (<i>Synchytrium endobioticum</i>).....	19
Silajlık Mısır Tarımı	20
Samsun’da Meyvecilikte Yeni Gelişmeler	21
Sivil Savunma Servisleri ve Görevleri	23
Toprak Fümigasyonu	24
İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER	26
<i>Edebiyat Köşesi</i>	31
Basında Samsun Tarım İl Müdürlüğü	32
<i>Süs Bitkilerinden</i>	33
^{tb} Di tkiler	34
<i>ev hali</i>	35
<i>t@rimnet</i>	36
Tüketici Köşesi	37
 m c	38
Personel Hareketleri	39
bilmece-bulmaca	40

19 Mayıs 1919
Gençlik ve Spor Bayramı
Kutlu Olsun

samtım

Samsun Tarım İl Müdürlüğü Yayınıdır
Sayı 4, Mayıs-Haziran 2004

Yayın İlkeleri

samtım dergisi Samsun Tarım İl Müdürlüğü tarafından iki ayda bir olmak üzere yılda 6 defa çıkarılan, tarımsal içerikli makalelerin yayınlanacağı bir dergidir. Bu dergide *tüm tarımsal konularda*, araştırma, ve derleme makaleler yayınlanacaktır.

1. Yayınlanacak olan makaleler başka hiçbir yerde yayınlanmamış olacaktır.
2. Yayınlanan her makalenin sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.
3. Gönderilen makale yayın kurulunca incelenecek, gerekli görüldüğü takdirde anlam ve içeriği değişmemek kaydıyla gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra yayınlanacaktır.
4. Makale yayın sırası yayın kuruluna geliş sırasına göre olacaktır.
5. Makalenin disket kaydı ile bir kopyası yazışma adresine gönderilecektir.
6. Yayınlanan yazılardan dolayı yazar(lar)a telif hakkı ödenmeyecektir.
7. Yayınlanan makalenin yazar(lar)ına 5 dergi gönderilecektir.

Yazım Kuralları

1. Dergi yayın dili Türkçe'dir. Varsa Abstract ve Keywords kısımları İngilizce olmalıdır. Gerekliğinde teknik terimlerin Türkçe karşılığı parantez içerisinde verilmelidir.
2. Gönderilen yazılar Word 6.0 veya daha üzeri bir versiyonda, A4 boyutunda, 11 punto, Times New Roman fontunda ve 1 aralıklı olarak yazılacaktır. Makaleler 4 sayfayı geçmeyecektir.
3. Yazar(lar)ın ismi, ünvanı ve kurumu makale başlığının hemen altında ortalanmış bir şekilde yazılacaktır.
4. Makalede kullanılan kaynaklar metin içinde ilgili kısımda (soyisim, yayın yılı) esasına göre, Kaynaklar kısmında ise alfabetik sıraya göre yazılacaktır.

Reklam Fiyatları

Arka Kapak (Renkli Tam Sayfa)	: 300.000.000 TL
Arka Kapak (Renkli Yarım Sayfa)	: 150.000.000 TL
Kapak İçleri (Renkli Tam Sayfa)	: 150.000.000 TL
Kapak İçleri (Renkli Yarım Sayfa)	: 75.000.000 TL
İç Sayfalar (Renksiz Tam Sayfa)	: 60.000.000 TL
İç Sayfalar (Renksiz Yarım Sayfa)	: 30.000.000 TL

Abone Bedeli : 12.000.000 TL/yıl

Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

K. Altıntaş

Sayın Tarım Dostları

Tarımsal uğraşın bölgemizde en yoğun olarak yapıldığı bahar aylarına gelmiş bulunmaktayız. Çiçeklerin uyanmaya başladığı ve bir kısmının da meyve tuttuğu dönemdeyiz. Bir önceki yıldan yapılan tüm uygulamaların bu baharda semeresini göreceğiz. Tarımsal çalışmalar etkisi bugünden yarına görülen bir sektör olmadığından uzun yıllar yapılan yatırımlar çok sonraları etkisini göstermekte, meyvesini vermektedir. Mayıs ayı tarımsal anlamda bu bakımdan önem taşımakta, baharın ve yaşamın başlangıç noktasında yer almaktadır. Ayrıca Mayıs ayı ülkemizin işgal edildiği dönemlerde bir uyanışın, bir kurtuluş mücadelesinin başlamış olduğu döneme de tanıklık etmektedir. İlimiz olan Samsun, 19 Mayıs 1919'da Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın gelmesi ile başlayan bir sürecin başlangıcını oluşturmaktadır. Gerek doğanın uyanışı, gerekse ulusal uyanışın temelini oluşturması anlamında Mayıs ayının önemi bu nedenle ilimizde oldukça fazladır.

Tarım İl Müdürlüğü olarak biz de Samsun tarımında bir uyanışın başlaması ve sürekliliğinin sağlanması bakımından elimizden geleni yapmak durumundayız. Her geçen gün önümüze koymuş olduğumuz bu hedefe doğru, emin adımlarla yürümekteyiz. Yapılan çalışmalar sonucunda gelecekte Samsun tarımında alternatif ürünlerin yerleşmesine bağlı olarak bilimsel düzeyde tarımsal üretim gerçekleşecek, Çarşamba ve Bafra Ovası ülkemiz tarımında hak ettiği yeri alacaktır.

Bu vesileyle ulusal bağımsızlığımızın başlangıç noktasını oluşturan 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramınızı kutlarım. Ülkemiz ve Samsun tarımının daha çağdaş ve üretken düzeye gelmesi dileğiyle...

Sadullah KİRENCİ
Tarım İl Müdürü

TARIMDA MİKORİZA KULLANIMI

Dr. Ayhan AYDIN

*Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Erdemli-Mersin*

Yakın zamana kadar toprakta alınabilirliği yavaş olan besin elementlerinin alınımının yalnızca bitki kökleri tarafından sağlandığı sanılıyordu. Fakat son yıllarda yapılan bilimsel araştırmalar, bitki besin elementlerinin bitki köklerinin yanı sıra çoğunlukla mikorizal mantar diye adlandırılan ve teşhisi mikroskop altında yapılan, çok miktarda hif üreten mantar türleri tarafından alındığını ortaya koymuştur. Mikoriza botanik olarak, toprak kökenli mantarlarla yüksek bitkilerin kökleri arasında karşılıklı yararlanmaya dayanan bir ilişkidir. Mikoriza bitki kökleri ile belirli mantar türleri arasındaki karşılıklı bir yaşam biçimi olarak da tanımlanmaktadır. Mikoriza kelimesi kök mantarı anlamındadır ve iki farklı oluşumun birleşerek bitkinin mantarı, mantarın da bitkiyi beslediği tek bir morfolojik organ oluşumunu tanımlamaktadır.

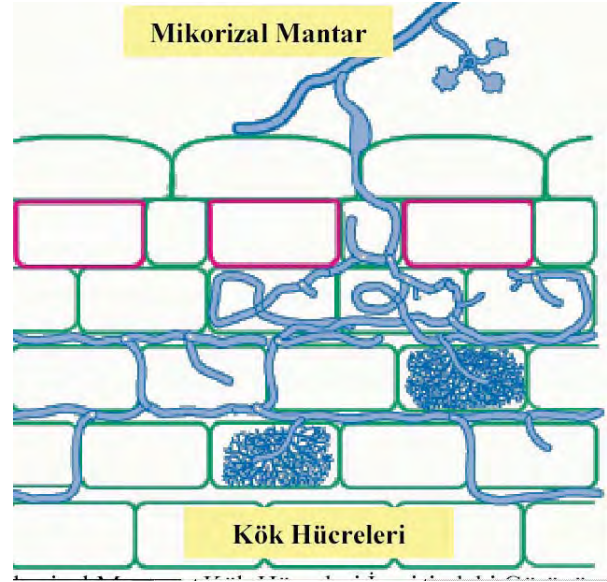
Mikorizal mantar bitki kökünün korteksine yerleştikten sonra korteks içine hiflerini salarak iç ortamın bir parçası olmaktadır. İçerde ve dışarıda gelişen hifler dışarıdan içeriye su ve besin maddesi, içerden dışarıya da karbon sağlamaktadırlar. Karşılıklı bu ortak yaşam doğası gereği çok aktif olup ekosistemde besin döngüsü ve bitki canlılığının devamını sağlamaktadır.

Mikorizanın Bitki Beslenmesinde Önemi

Mikorizal mantar, toprakta var olan sporları aracılığıyla ekosistemdeki bitkilerin yaklaşık %95'inin köklerine infekte olmaktadır. Mikorizal mantar çok miktarda hif üreterek bitki kök yüzey alanını arttırmakta ve kökten çok uzak bölgelerdeki besin elementlerini söz konusu hifleri aracılığı ile alabilmektedir. Mikorizanın beslenme yönünden önemi, kökün etki alanı dışında olup ulaşılamayan besin maddelerinin, kökten gelişen mikoriza hiflerinin kökün uzantısı gibi işlev göreyerek toprağı sömürmesinden kaynaklanmaktadır.

Bitkilerin büyümesi ve ortamdaki besin elementlerinden yararlanmaları mikorizal mantarın bitki kökleri ile infeksiyonuna bağlıdır ve bazı bitkiler için ise mikorizal mantar "olmazsa olmaz" sınıfına girip yaşamları tamamen mikorizanın var oluşuna bağlıdır. Mikoriza oluşumu bitki büyümesi ve gelişmesi için son derece önemli olup, özellikle de kaba ve zayıf kök yapısına sahip bitki toplulukları daha çok mikoriza

ile infekte olan bitkilerdir. Orman ağaçları, narenciye, çayır-mera bitkileri ve tarımı yapılan bazı tarla ve bahçe bitkileri için mikoriza olmazsa olmaz sınıfına girmekte olup büyümeleri mutlak surette mikorizal mantarın varlığına bağlı olmaktadır.

Mikorizal mantar ile infekte olmamış bitkiler kök bölgesinin 1 cm uzağındaki fosfordan yararlanabildiği halde, mikoriza ile infekte olmuş bitki kökleri hifleri aracılığı ile kökten 11 cm uzaktaki fosforu alabilmektedir. Yapılan araştırmalar infekte olmuş ve olmamış bitkilerin aynı fosfor kaynağından beslendiğini ancak mikorizal infeksiyonun büyüklüğü veya etkinliği kendisini çözünürlüğü son derece az olan fosfor kaynaklarının kullanılmasında gösterdiğini ortaya koymaktadır. Mikorizanın konukçu bitkiye sağladığı en önemli avantaj fosforun kristalize demir fosfat ve RNA gibi az çözünen ve az kullanılan kaynaklardan sağlamasıdır. Kalkerli topraklarda mikorizalı köklerin yüksek karbondioksit üretim oranları çözünürlüğü az olan kalsiyum fosfatların çözünürlüğünü artırır ve böylece fosfor kazanım etkinliği artar.

Kaba kök yapısına sahip olan bazı bitki türleri, örneğin meyve ağaçlarından şeftali, turuncgiller ve elma, sebzelerden kavun, patlıcan ve biber mikoriza ile çok iyi infekte olmakta ve mikorizal infeksiyon eksikliğinde fosfor, çinko, bakır, potasyum, kalsiyum ve azot noksanlığı göstermektedirler. Narenciye türleri yüksek fosfor uygulamasına rağmen özellikle de ilk kök gelişimi döneminde şiddetli derecede mikorizaya bağımlılık göstermektedir.

Mikoriza ve Fosfor Alımı

Mikorizanın bitki gelişimi üzerindeki önemli etkisi ürettiği birim kuru madde ve birim kök uzunluğu başına alınan fosfor miktarı tarafından belirlenmektedir. Rizosfer teknikleri kullanılarak yapılan ölçümlerde mikorizal mantar ile infekte olmuş bitkilerin kaldırmış oldukları P'un %80'ninin; N'un %25'inin, K'un %10'unun, Zn'nun ve Cu'nun %60'mın mikoriza hifleri aracılığı ile alındığı belirtilmektedir. Ayrıca mikorizal infeksiyonunun Ca, Fe, Mn, Al ve B alımındaki etkisi olduğu bilinmektedir.

Mikorizasız ve Mikorizalı Domates Fideleri

Mikorizal mantarın toprakta bulunuşu, bitki kökleri içindeki oluşumu ve aktivitesi toprak verimliliğine, özellikle de ortamın fosfor konsantrasyonuna bağlı olarak değişmektedir. Toprakta düşük fosfor içeriği durumunda bazı bitkiler fosfordan daha iyi yararlanmak için mikorizal mantar ile adaptasyon mekanizmaları geliştirmişlerdir.

Toprakların fosfor düzeyi yüksek olduğu zaman mikorizal mantar aktivitesi azalmakta, kökler infekte edilememekte veya infeksiyon sağlansa bile besin elementi alımı gerçekleşmemektedir.

Mikoriza ile infekte edilmiş bitkilerin fosfor alım mekanizması üç kritere bağlıdır. Bunlar toprak, bitki ve mikoriza mantarının kendisidir. Bu üç kriter arasında ciddi bir ilişki mevcuttur.

Mikorizanın fosfor alımını arttırması; bitki türüne, toprağın P içeriğine ve mikoriza infeksiyon etkinliğine bağlıdır. Bu da çoğunlukla bitki besin elementlerinin topraktaki düzeyine, mikorizanın toprak ve iklim ortamlarına adaptasyonuna ve aynı zamanda mikoriza türünün etkinlik kabiliyetine bağlı olarak değişmektedir.

Mikorizanın Diğer İşlevleri

Mikoriza mantarları farklı koşullarda konukçu bitki için değişik işlevler yapabilmektedirler. Bazı mikoriza mantarları bitki besin maddesi alımına yardımcı olurken, bazıları ekstrem sıcaklık ve kuraklık dönemlerinde, bitki gelişmesinin belirli dönemlerinde veya izleyen durumlarda yararlı olabilmektedir. Mikoriza diğer organizmalara, ağır metal toksitesi ve toprak tuzluluğu gibi çevre streslerine karşı bitki kökünün korunmasına yardım etmektedir.

Mikoriza mantarları toprak strüktürü ve nem depolanması gibi ekosistem özelliklerini dolaylı olarak etkilemektedir. Mikorizanın dış miselyumları sadece toprağın mikrobiyel aktivitesinin değiştirmez aynı zamanda toprak faunası için substrat temin eder. Hiflerin birbirine bağlanması veya hücre dışı polisakaritlerin üretilmesi suretiyle mikroagregatları daha stabil agregatlar haline dönüştüren mikoriza toprak strüktürünü de değiştirmektedir. Mikorizal kolonizasyon rizosfer mikroorganizmalarının hem sayısını arttırmakta hem de kompozisyonunu değiştirmektedir.

Mikorizal mantar bitki hastalık ve zararlılarına karşı da bitkiyi hem iyi besleyerek korur ve hem de direkt rizosferde diğer mikroorganizmalarla mücadele ederek etkin duruma gelir. Mikorizal mantar ile inoküle edilen domates bitkisinin *Fusarium oxysporum* ve *Pseudomonas syringae*'ye karşı direnci artmaktadır.

Mikorizal infeksiyon bitkinin kuraklığa karşı dayanıklılığını da artırabilir. Bu artış ya direkt hifler aracılığı ile veya mikorizanın bitki fizyolojisi ve morfolojisi üzerinde yaptığı değişikliklerden kaynaklanan kök büyümesi veya kılcal kök oluşumu ile ilgilidir.

Etkin bir mikorizal inokülasyonun bitki gelişimi üzerine olan etkileri şunlardır.:

- 1- Bitki büyümesini artırır.
- 2- Bitki besin elementleri ve su alımını artırır.
- 3- Kimyasal gübre kullanımına olan talebi azaltır.
- 4- Fumigasyon veya solarizasyon sonrası ekilen bitkilerin bodur kalmasını önler.
- 5- Bitki ekim performansını artırır ve erken çıkışı sağlar.
- 6- Şaşırtma esnasındaki fide ölümünü azaltır.
- 7- Meyve ve ürünlerin üniform olmasını sağlar,
- 8- Patojenlere karşı bitkiyi korur.
- 9- Hastalıklı ve zayıf fide sayısını en aza indirir.
- 10- Bitkinin hastalık ve zararlılara direncini artırır.
- 11- Kuraklık ve streslere karşı bitki direncini artırır.
- 12- Kirletilmiş ve dezenfekte edilmiş toprakların olumsuz etkilerini azaltabilir.

BAL ARISI KOLONİLERİNDE ARI SÜTÜ ÜRETİMİ

Dr. Ali KORKMAZ

*Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü*

Ülkemiz yüksek oranda koloni varlığı ve geniş floraya sahip olmasıyla birlikte önemli bir arıcılık potansiyeline sahiptir. Gezgin arıcılığın da geniş oranda yapıldığı ülkemizde geleneksel ürün olan bala dayalı üretim yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Son yıllarda arıcılarımız, balın piyasa koşullarında yeterli getirisi olmadığından ve fiyat dalgalanmalarından sürekli ve olumsuz etkilediğinden yeni ürünlere yönelmişlerdir. Ayrıca bal hasadının sezonun belli zamanlarında olması sebebiyle arıcıların gelirleri de sezonun sonunda olmakta, diğer zamanlarda gelir elde edilememektedir. Bu sebepten arıcılık sektöründe yeni ürünlerin üretimine geçilmesiyle birlikte ülke arıcıları sezon boyunca polen, arı sütü gibi üretimlerde bulunup hemen pazara sunarak sezon boyunca sürekli bir gelir elde etmekte ve sezonu finanse edecek gelir kaynaklarına sahip olmakta, ekonomiye de önemli oranda girdi sağlamaktadır.

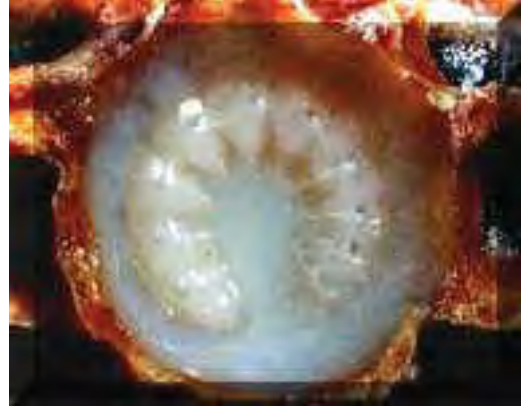
Arı Sütünün Özellikleri

Arı sütü, larvaların kısa bir süre ve ana arının devamlı beslenmesini sağlayan, işçi arılar tarafından meydana getirilen baldan çok daha yüksek besin değerli, jöle kıvamında ve beyazımsı bir maddedir. Aynı cinsiyette olmalarına rağmen fizyolojik olarak tamamen farklı yapıya sahip olan ana ve işçi arıların ortaya çıkmasına etki eden tek ve önemli faktör arı sütüdür. Arı sütünde %66.05 su, %12.34 protein, %5.46 yağ, %12.49 şeker, %0.82 mineraller, %2.84 bilinmeyen maddeler bulunmaktadır. Ayrıca B, C ve D vitaminlerince de zengindir. Arı sütü 10 HDA adında pek çok bakteri ve fungusa karşı antibiyotik etki gösteren bir madde içermektedir.

Arı Sütü Üretimini Etkileyen Faktörler

1. Bal Arısının Irkı

Arı sütü üretiminde kullanılan kolonilerin irkı arı sütü üretimini etkileyen en önemli faktördür. Bu sebepten yavru üretme ve arı sütü salgılama yeteneği yüksek ırklarla çalışmak başarının temel koşuludur. Arı sütü üretimi için çalışacak olan arıcılar arı sütü verimi yüksek olan ırkları seçmeli veya bu arı ırklarının bulunduğu arıliklardan seçilen ana arılar kullanılarak yetiştiriciliğe başlanmalıdır (Shibi, 1993).

2. Güçlü Kolonilerin Kullanılması

Kuvvetli koloniler kullanmak yüksek oranda arı sütü hasadının koşuludur. İki analı kolonide iki ana arı da yumurta atıyor ve aynı zamanda yetiştiriliyorsa kolonide arı sütü salgılama yeteneği olan 10-20 gün yaşlı işçi arılar hızlı bir şekilde gelişir. Bu arılar arı sütü salgılama yeteneğine sahip olduğundan ana arı yetiştirilecek kolonilerde bu yaştaki işçi arıların sayısını artırmak yönünde çalışmak gerekmektedir.

3. Arı Sütü Üretim ve Hasat Periyodu

Arı sütü üretimi yapılan koloniler bu süreçte önemli ölçüde yıpranırlar. Bu sebepten kolonilerin sürekli yeniden düzenlenmesi gerekmekte ve üretim periyodu uzadıkça bu olaylar daha dikkatli ve zamanında yapılmalıdır. Üretim sürecini kolonilerin yapısı etkilediği gibi üretim yerinin iklim özellikleri de etkilemektedir. Güney Çin'de 7 ay, Kuzey Çin'de 4 ay arı sütü üretimi yapılabilirken (Shibi, 1993) Çukurova Bölgesinde Nisan, Mayıs ve Haziran ayında arı sütü üretimi yapılabilen, en uygun ise Nisan ve Mayıs ayıdır (Öztürk ve Kumova, 1998). Ticari manada arı sütü üretimi birkaç ay süreceğinden bu periyotları iyi düzenlemek gerekir. Arı sütü hasadı larvanın aşılacağı andan itibaren 3. günde yapılır.

4. Uyarıcı Besleme Yapılması

Arı sütü üretiminin başlaması ve sürekliliğinin sağlanması için arı kolonilerine yeterli nektar ve polen kaynağı sağlanmalıdır. Eğer çevrede yeterli besin yoksa ek besleme yapılmalıdır. Ana nektar akımı zamanında uyarıcı beslemeye gerek yoktur. Çevrede polen bulunmuyorsa polen ikame yemleri ile ek besleme yapmak gerekir. Eğer nektar kaynağı bulunuyorsa uyarıcı olarak şeker şurubu ile koloniler yine beslenmelidir. 72 saat sonra arı sütü toplanacaksa 3 gün boyunca günde 2 kere her seferinde 200-

500 g şeker şurubu ile besleme yapılması işçi arıların arı sütü salgılamasını uyaracaktır (Shibi, 1993). Öztürk ve Kumova (1998) Çukurova koşullarındaki bir çalışmada kek+şurup veya kekle yapılan beslemelerle besleme yapılmayan kolonilere göre yüksük ve koloni başına önemli oranda arı sütü artışı sağlandığını bildirmişlerdir.

5. Uygun Yaşta Larvanın Kullanılması

Arı sütü üretimi için aşılana larvanın yaşı uygun olduğunda petek gözünde en fazla miktarda arı sütü birikmesini sağlar. Daha yaşlı larvaların olduğu gözlerde ise larvaların besini tüketmesinden dolayı daha az arı sütü bulunur. Larva çok genç ise ilk günde bir gözdeki arı sütü miktarı en üst düzeye erişmez. 48 saat sonra hasat edilecekse 48 saat yaşlı, 72 saat sonra hasat edilecekse 18-24 saat yaşlı larva aşılmalıdır.

6. Koloni Başına Ana Arı Yüksük Sayısı

Koloni başına arı sütü miktarı koloni büyüklüğüne, iklime, besleme şekline ve genotipe bağlı olarak değişmekle birlikte kolonide bulunan işçi arı sayısı gerek yüksük başına gerekse koloni başına üretilecek olan arı sütü miktarını önemli ölçüde etkilemektedir. Koloni başına larva sayısı arttıkça yüksük başına düşen arı sütünde de düşme olmaktadır. Larva transferi yapılan kolonilere bir defada 30-45, en fazla 60 transferin yapılması gerekmektedir (Kaftanoğlu ve ark., 1992). Transfer sayısı bir koloninin yetiştirebileceği ana arı miktarına bağlı ve aşılana larva sayısı arttıkça koloninin ürettiği toplam arı sütünde artma olmakta, yüksük sayısının artmasıyla yüksük başına arı sütü miktarında düşme olmaktadır.

7. Gölgeleme ve Su Gereksinimi

Arı sütü üretiminin yapıldığı aylarda hava sıcaklığı gittikçe arttığından ana arının bıraktığı yumurta sayısı ile salgılanacak arı sütü miktarında önemli ölçüde azalmalar olacaktır. Bu da arı sütü üretimini doğrudan etkileyeceğinden kovanlar

ağaçların altına konulmalı veya giriş deliğinde havalandırmayı sağlayacak önlemler alınmalı, kolonilere su sağlanmalıdır (Shibi, 1993).

8. Besleyici Arıların Yaşı

Arı sütü salgılayan işçi arılar genellikle 10-20 günlük yaşadıkları. Bu yaşta olmayan işçi arıların salgıladığı arı sütünde miktar ve kalite yönünden önemli düşmeler görülmektedir. Shibi ve ark, (1993a) aynı yaştaki besleyici arıları bir araya getirerek yaptıkları bir çalışmada 8 günlük işçi arıların bulunduğu kolonilerin düşük arı sütü üretimine sahip oldukları ve bu arıların salgıladığı arı sütünün ekonomik bir değerinin olmadığı sonucuna varmışlardır. 8 günden yaşlı arılarla yapılan yetiştiricilikte yüksük başına arı sütü miktarı önemli oranda artmakta, 16-17 günlük yaşta en üst düzeye ulaşmakta, izleyen günlerde azalmaktadır. Bu sebepten 11-21 gün yaşlı besleyici arılar kullanıldığında miktar ve kalite en üst düzeyde olmaktadır (Shibi ve ark, 1993b).

Sonuç

Arı sütü üretimi yoğun ilgi ve emek isteyen bir faaliyet olup eğitim ve ekonomik düzeyin gelişmesine paralel olarak ülkemiz arıcılığının gündemine de girmiştir. Arı sütü üretimi pek çok faktör tarafından etkilendiğinden arıcılarımızın yaptıkları işin bilincine vararak bu üretimi etkileyen faktörlerin olumsuz etkisini azaltacak üretimi artırıcı tedbirleri almaları gerekmektedir. Bu sebepten arıcıların arı sütü üretimi için önce alt yapılarını tamamlamaları yerinde olacaktır.

Kaynaklar

- Kaftanoğlu, O., Kumova, U., Yeninar, H., 1992.** Ana Arı Yetiştiriciliğinin Önemi ve Ana Arı Kalitesini Etkileyen Faktörler. Doğu Anadolu Böl. I. Arıcılık Semineri. Erzurum
- Öztürk, C., Kumova, U., 1998.** Çukurova Koşullarında Balansı Kolonilerine Uygulanacak Farklı Besleme ve Yetiştirme Yöntemlerinin Arı Sütü Verimine Olan Etkilerinin Araştırılması. Tek. Arı. Derg. 59.
- Shibi, C., 1993.** The Technique of Upgrading the Output and Quality of Royal Jelly. China Popular Science Press. p. 1-6.
- Shibi, C., Shengming, H., Fuhai, L., Fuxiu, L., 1993 a.** Study on the Relationship Between the Yield and Quality of Royal Jelly and the Age of Grafted Larvae. China Sci. 67-81.
- Shibi, C., Shengming, H., Fuhai, L., Fuxiu, L., 1993 b.** Study on the Correlation of the Age of Nurse Bee with Royal Jelly Yield and Quality. China Popular Science. p. 82-91.

YAZ SEBZELERİNİN KRALI : KARPUZ

Veysel ARAS

*Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
Erdemli- MERSİN*

Sinem SERBEST

*Çukurova Üniversitesi Bahçe Bitkileri Bölümü
ADANA*

Karpuz ülkemizde ekonomik değeri oldukça fazla olan bir sebzedir. Türkiye 3.9 milyon tonluk karpuz üretim miktarıyla Dünyada Çin'den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye karpuz üretimi bölgelere göre ya açıkta ya da örtüaltında (özellikle alçak tüneller altında) yapılmaktadır. Örtüaltı karpuz üretiminin büyük kısmı Çukurova Bölgesinde; açıkta karpuz üretimi ağırlıklı olarak Güneydoğu Anadolu, Trakya ve Akdeniz Bölgelerinde yapılmaktadır.

Besin içeriği ve insan sağlığı için önemi

100 g karpuzda 26 kalori, 0.62 g protein, 6.4 g karbonhidrat ve 0.2 g yağ bulunur. Vitaminler açısından da çok zengindir; 600 IU A, 0.05 mg B₁, 0.06 B₂ ve 0.02 mg B₅ vitaminlerini ihtiva eder. Ayrıca 10 mg K, 8 mg Mg, 7 mg Ca ve 0.5 mg Fe içerir. Zengin içeriği ile insan sağlığı için çok büyük bir öneme sahiptir. Karpuzun şeker içeriğinin çoğunu glikoz oluşturması bakımından kana çabuk karışır, ayrıca iştah açıcı, serinletici, göz ağrıları, mide rahatsızlıkları, balgam söktürme, ağız kokusu ve baş ağrılarını giderme bakımından önemli bir sebzedir.

Botanik Özellikleri

Tek yıllıktır ve yerde sürünerek gelişir. Tohum ekiminden sonra bitkiler ilk başta iki kotiledon yaprağını toprak yüzeyine çıkarır. Önce kazık kök, daha sonrada saçak kök gelişimi başlar.

Köklerin;%40-60'ı toprağın 10-30 cm toprak derinliğinde, %20-30'u toprağın 50-60 cm toprak derinliğinde, %5-10'u toprağın 100-150 cm toprak derinliğinde yer alır. Gövde yayılarak gelişir, merkezden etrafa doğru 2-4 m arasında yayılabilir. Ana gövde kendi haline bırakılınca ve boyu 80-100 cm olunca dipten 4-5 adet yan sürgün gelişir. Çiçek oluşumu ana gövde üzerinde 6-8. boğuma kadar çiçek yoktur. 6. yapraktan itibaren ilk başta erkek, daha sonrada dişi veya erdişi çiçekler oluşur. Tohumları ortalama 5 yıl canlılıklarını sürdürebilirler. Karpuzda kalite açısından 5-6 kg ve az çekirdekli olması istenir.

İklim İstekleri

Sıcakları en fazla seven, düşük sıcaklıklardan en fazla etkilenen sebze türüdür. Yetiştiriciliği minimum 10-12°C'nin altında kısıtlanır. Hava sıcaklığı 10°C'nin üstüne çıkmadan fide dikimi veya tohum ekimi yapılmamalıdır. Tohum ekimi için toprak sıcaklığının 15°C'ye ulaşması beklenmelidir. 12°C'nin altında çimlenme olmaz. Yüksek sıcaklıktan fazla etkilenmez çünkü bir çöl bitkisidir. Optimum sıcaklık isteği 27-30°C'dir, fakat 35-45°C'de zararlanmadan yetiştirilebilir. Daha yüksek sıcaklıklarda başta ilk meyve dökümleri, daha ileriki aşamalarda yapraklarda ve meyvede güneş yanıklıkları gibi zararlanmalar oluşabilmektedir.

Nem bakımından pek seçici değildir. Yüksek veya düşük nemde zararlanmadan yetiştirilebilir. Kavun kadar hassas değildir, ancak nemin %95'in üzerine çıkması durumunda mantarsal hastalıkların yayılması, özellikle antraknoz, botrytis gibi hastalıkların artması söz konusudur.

Işığa bağımlı bir tür değildir (nötr gün bitkisidir), ancak ışıktan hoşlanır. Işıklanmanın önemli etkisi çiçeklenme üzerinedir. Kavunda olduğu gibi kısa gün koşullarında dişi çiçek oluşumu, uzun gün koşullarında erkek çiçek oluşumu artar. Bir bitkide 50'ye yakın çiçek oluşur ve bitki bunlardan en fazla 3 tanesini besleyebilir.

Toprak İstekleri

Ağır toprak koşullarından hoşlanmaz. Kumlu-tınlı topraklardan hoşlanır, eğer toprak kumlu ise gübrelemeyle (özellikle hayvan gübresi) ile ıslah edilebilir. Karpuz yetiştirilecek

bir toprakta organik maddenin minimum %5, PH'sının yüksek olmaması (PH=5,5-6) ve toprak tuzluluğunun düşük olması istenir.

Toprak profilinin 1 m den daha derin olması ve taban suyunun da 1 m den daha aşağıda olması gereklidir. Tohum çimlenmesi toprak sıcaklığından etkilenmektedir. 15°C toprak sıcaklığında 15 günde, 20°C'de 5 günde, 30°C'de 1-2 günde çimlenme olur.

Yetiştirme Tekniği

Açıkta geniş araziye elle veya mibzerle sıraya ekim yapılabilir gibi, su sıkıntısı olan yerlerde ocak usulü ekim daha avantajlıdır. Fide ile yetiştiricilik ise asıl olarak erkencilikte kullanılır. Tohumlar 2 gün önceden 25-30 °C de ön çimlendirme yapıp sonra tohum ekimi yapmak 8-10 günlük bir erkencilik sağlayacaktır.

Genel olarak örtüaltı karpuz üretimimizin %95' ini Çukurova Bölgesi sağlamaktadır. Buradaki yetiştiricilikte alçak tüneller şeklinde yapılmaktadır. Açıkta yetiştiricilikte sulamasız ocak usulü tohum ekiminde dekara 300 gr tohum kullanılmaktadır. Tohum ekiminde pnömatik mibzer kullanılması durumunda ise bu oran 100 gr/dekara düşmektedir. Tohum çıkışları olduktan sonra en iyi gelişen 1-2 tanesi bırakılır, gerisi kesilerek seyreltilir.

Arazi sonbaharda derin bir sürüm yapılır. Orta-derin işlemeden önce taban gübrelemesi yapılır. Ekim-dikimden 15 gün önce 15-20 cm derinlikte işlenir. Fide ile yetiştiricilik yapıyorsa fide dikilecek çukurlara organik gübre atılır, yada sıraya ekimde sıra üzerilerine organik gübre uygulaması yapılabilir. Aralık ve mesafeler, yetiştiriciliğin sulu olup olmamasına göre değişim gösterir. Sıra arası 1.5- 3.5 m, sıra üzeri 0.5-1 m şeklinde ekim-dikim yapılabilir.

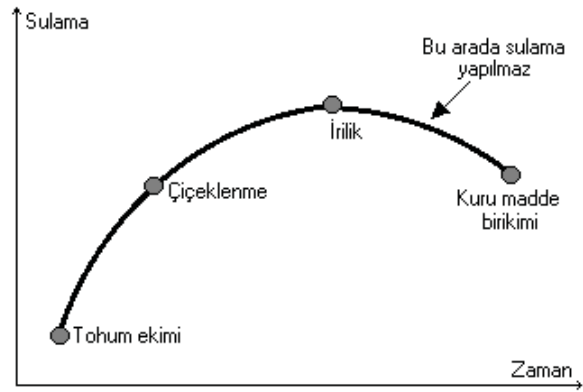
Açıkta yetiştiricilikte dekara 800-1000 bitki, tünelde yetiştiricilikte dekara 800-1250 bitki, serada yetiştiricilikte dekara 800-1000 bitki (yerde), serada yetiştiricilikte dekara 2000-3000 bitki (askıda) düşmektedir. Çift sıralı yetiştiricilik serada yapılmakta ve çift sıra arası 1 m, sıra arası 0.5 m, sıra üzeri 0.5 m olacak şekilde dikim yapılabilir. Buradaki yetiştiricilikte meyve ağırlığı 2 kg ve üzeri olan çeşitlerde meyveler fileye alınır, ya da belli bir büyüklüğe ulaşıncaya yere indirilir. Organik gübre 5-10 ton/da verilmelidir.

Toprak analizine göre verilecek gübre miktarları

	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
Açıkta	15-18 kg/da	20 kg/da	15-18 kg/da
Serada	18-20 kg/da	25 kg/da	18-20 kg/da

Fosforun tamamı taban gübresi şeklinde, Azot ve Potasyumun 1/3 ünü fosforla birlikte, 1/3 ünü ilk çapada (ilk dişi çiçeği görme aşaması), 1/3 ünü de ilk çapadan yaklaşık 1 ay sonra (elma büyüklüğüne ulaşıncaya) verilir.

Geniş alanlarda en pratik sulama, yağmurlama sulamadır. Karpuz yağmurlama sulamaya çok iyi yanıt verir. Sulama tohum ekiminden ilk çiçeklenmeye kadar sulama artar , olgunlaşma döneminde su tüketimi azalır. Derim aşamasında sulama yapılmaz, çünkü çatlamalara neden olunur. Sera yetiştiriciliğinde damla veya yüzey sulama yöntemi uygulanabilir.

Karpuz gelişiminde su gereksinimi

Karpuz bitkisi budamaya iyi yanıt vermez. Tozlanma ve döllenme arılarla olmaktadır. Erken ilkbahar döneminde malçlama yapılması durumunda %98'e varan verim artışı sağlanabilir.

Hastalık ve zararlılar

Fizyolojik hastalıklar; Güneş yanıklığı, meyve çatlaması ve meyve dökümleri.

Fungal hastalıklar; Fusarium, antraknoz, külleme ve mildiyö.

Virüsler; Hıyar mozaik virüsü, karpuz mozaik virüsü ve Zuccini sarı mozaik virüsü

Zararlılar; Kırmızı örümce, nematodlar, beyaz sinek ve yaprak galeri sineği

Hasad ve Muhafaza

Hasad zamanı, meyve kabuk rengi parlaklaşır, meyve sapındaki tüyler dökülür, meyvenin sapa bağlandığı yerdeki kulakçık ve sülük kurur, meyve üzerine dokunulduğunda damarlar belirgin hale gelir ve meyveye vurulunca tok bir ses gelir. Derimden sonra normal koşullarda 20-60 gün saklanabilir. Daha fazla muhafaza edilirse koflaşma ve sulanma meydana gelir. İdeal olarak +4°C'de %60-70 oransal nemde 3-4 ay muhafaza edilebilir.

AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DE ORGANİK TARIM

Dr. Semiha GÜLER

Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü

1. Giriş

Teknolojik gelişmelere paralel olarak tarımda yoğun girdi kullanımı verimde artışa neden olmasına karşın, insan ve çevre sağlığını da olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuz etki 1972 yılında düzenlenen Stockholm Çevre Konferansı'nda ele alınmış ve bu gelişme üzerine aynı yıl organik tarım çalışmalarını uluslararası düzeyde organize edecek "Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu (IFOAM)" kurulmuştur. Üç kıtadan beş kurucu organizasyon tarafından kurulan IFOAM organik tarımın temel standartlarını belirlemiş ve uygulamaya koymuştur (6). Bugün bu kuruluşa 140 ülkeden 750'den fazla kuruluş üyedir (2). Ülkemizde ise bu konudaki öncülüğü merkezi İzmir'de olan Ekolojik Tarım Organizasyonu (ETO) yapmaktadır. Ülkemizde organik tarım 1980'li yılların başında geleneksel ihraç ürünlerimizden üzüm ve incirin ekolojik olarak talep edilmesi ile başlamıştır. Üretim yabancı firmalar tarafından sözleşmeli olarak yapılmakta olup, hemen hemen tamamı ihraç edilmektedir. İç tüketim önemsenmeyecek düzeydedir. 2000 yılı resmi olmayan rakamlarına göre yaklaşık 16.000 çiftçi ailesi tarafından 60.000 ha alanda 90 çeşit üründe 200.000 ton organik ürün ve 80.000 adet organik fidan üretilmiştir. Ayrıca organik ürün işleyen, paketleyen ve pazarlayan 200'ün üzerinde firma mevcut olup, bu sayıya her gün bir yenisi eklenmektedir (4).

2. Organik Tarım Alanları

Günümüzde organik tarım dünyada hemen hemen tüm ülkelerde uygulanmakta ve bu konuda faaliyet gösteren çiftlik ve işletmelerin sayısı her geçen gün artmaktadır. 1999 yılı verilerine göre organik tarım yapılan alanın 15.8 milyon hektar olduğu tahmin edilmektedir. Avrupa Birliği (AB) 3.8 milyon hektar ile Okyanusya'nın (7.6 milyon ha) ardından ikinci sırada yer almaktadır. Bunu Latin Amerika (3.2 milyon ha), Kuzey Amerika (1.1 milyon ha), Asya (0.05 milyon ha) ve Afrika (0.02 milyon ha) izlemektedir (5).

AB'de sertifikalı organik üretim yapılan ve geçiş sürecinde olan alan 1993'de 0.7 milyon ha iken, bu alan 1999'da 3,3 milyon ha'a yükselmiştir. Bu miktar AB'nin kullanılan tarım

arazilerinin %2.6'sını oluşturmaktadır. 1999'da İtalya 1 milyon ha ile en geniş organik üretim yapılan alana sahip olan ülke olup, bunu Almanya (0.45 milyon ha), İngiltere (0.4 milyon ha), İspanya (0.35 milyon ha) ve Avusturya (0.30 milyon ha) izlemektedir. 1998 rakamları ile karşılaştırıldığında 1999'da en büyük artış Danimarka (+%1.8), İtalya (+%1.2), İsveç (+%0.9) ve İngiltere (+%0.7)'de olmuştur. Avrupa Birliğine üyelik açısından geçiş sürecinde olan ülkelerden sadece Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın organik üretim yapılan ve geçiş sürecinde olan arazilerinin Avrupa Birliği Toplam Tarım Arazisi içindeki payı %1'in üzerindedir (sırasıyla %3.2 ve %2.5).

AB ülkeleri 1999 yılında toplam tarım arazilerinin %2.6'sını organik tarıma ayırırken, bu miktar Türkiye'de %0.16'dır. Ülkemizde organik tarıma ayrılan alan çok az gibi görülmesine karşın bu miktar hızla artmaktadır. Organik tarım alanı 1990 yılında 1037 ha iken, bu rakam 1999 yılında 44.552 ha'a yükselmiştir. AB'de oranın yüksek olmasının bir nedeni de verilen orana çayır-mera alanlarının da dahil edilmesidir.

3. Organik Tarım İşletmeleri

AB ülkelerinde sertifikalı organik üretim yapılan ve geçiş sürecinde olan işletme sayısı 1993'de 29.000 iken, 1999'da bu sayı 120.000 olmuştur ki bu sayı toplam işletmelerin %1.7'sidir (5). Organik tarım işletmeleri normal işletmelere göre daha geniş alana sahiptir (27 ha'a karşılık 18 ha). Organik tarım işletmeleri normal işletmelerle karşılaştırıldığında Portekiz'de 5 kat, İrlanda'da 2.5 kat ve İtalya'da ise 2 kat daha geniş alana sahiptir. Buna karşılık bu özellik açısından işletmeler arasındaki farklılık Avusturya, Finlandiya, İsveç ve Danimarka gibi ülkelerde önemsenmeyecek düzeydedir. 1999 verilerine göre İtalya en fazla organik tarım işletmesine sahip olup (50.000 adet, %50), bunu Avusturya

(20.000 adet), İspanya (12.000 adet) ve Almanya (10.000 adet) takip etmektedir (5).

Türkiye’de organik tarım alanlarında görülen artışa paralel olarak bu konu ile ilgilenen üretici ve işletme sayısı da her geçen gün artmaktadır. 1990 yılında üretici sayısı 313 iken, 1999’da 12435 olmuştur. Ekolojik üretim yapan işletmelerin toplam işletme içindeki payı %0.3’dür (1). Organik tarım işletmeleri başına düşen arazi miktarı yönünden değerlendirme yapıldığında AB ülkeleri ile Türkiye arasında çok önemli farklılık olduğu görülmektedir. Türkiye’de işletme başına düşen arazi miktarı 3.6 ha iken, bu miktar Almanya’da 45 ha, İspanya’da 29 ha, İtalya’da 20 ha ve Avusturya’da ise 15 ha’dır. Bunda AB’nin üye ülkelere bu konuda vermiş olduğu desteğin etkili olduğu kuşkusuzdur.

4. Organik Tarımda Ürün Dağılımı

1998’de AB ülkelerinde sertifikalı organik ve geçiş döneminde olan arazi miktarı 2.7 milyon ha olup, bunun 1.4 milyon ha’ı çayır mera ve yem bitkileri, 0.57 milyon ha’ı tarla bitkileri ve 0.33 milyon ha’ı ise bahçe bitkilerine ayrılmıştır (5). Diğer bir ifade ile çayır- mera ve yem bitkileri %52, tarla bitkileri %21, bahçe bitkileri %12 ve diğer ürünler ise %15’lik kısmı oluşturmaktadır. 0.57 milyon hektarlık tarla bitkileri alanının 0.18 milyon ha’ı İtalya, 0.14 milyon ha’ı Almanya ve 0.06 milyon ha’ı ise Avusturya’ya aittir. Tahıllar tarla bitkilerinin %83’nü, yağlı tohumlar %7, baklagiller %7 ve yumru bitkiler ise %2’ni oluşturmaktadır (5). 1.4 milyon hektar organik çayır-mera ve yem bitkilerinin 0.35 milyon ha’ı İtalya, 0.23 milyon ha’ı Avusturya, 0.22 milyon ha’ı Almanya ve 0.18 milyon ha’ı ise İngiltere’ye aittir. 0.33 milyon hektar organik bahçe bitkilerinin %85’inden fazlasını meyveler oluşturmaktadır. Bunun 0.16 milyon ha’ı İtalya’ya, 0.11 milyon ha’ı ise İspanya’ya aittir.

Ülkemizde ise 1999 yılı verilerine göre organik üretimin %61’ni kuru ve kurutulmuş meyve, %21’ni tarla bitkileri, %5’ni yaş meyve, %2’ni sebze, %2’ni üzümü meyveler, %2’ni tıbbi bitkiler ve %7’sini ise diğer ürünler oluşturmaktadır. Organik tarım üretim alanlarının ise %52’si kuru ve kurutulmuş meyve, %24’ü tarla bitkileri, %4’ü yaş meyve, %1’i sebze, %1’i üzümü meyveler, %9’u tıbbi bitkiler ve %9’u ise diğer ürünlere ayrılmıştır (3). AB’de en fazla üretim alanını çayır-mera ve yem bitkileri oluşturmaktadır. Bu da organik hayvansal ürünlerin fazlalığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Ülkemizde ise organik hayvansal üretim henüz istenen düzeyde olmamasına karşın, özel sektörde bu konu ile ilgili ümit verici gelişmeler yaşanmaktadır.

5. Organik Hayvancılık

1998 yılı verilerine göre AB ülkelerinde sertifikalı süt sığırlarının sayısı 280.000 baş olup, toplam sürünün %1.3’nü oluşturmaktadır. Üç üye ülke önemli paya sahiptir. Bunlar; Avusturya (%14.2), Danimarka (%7.4) ve İsveç’tir (%4.6). Danimarka 1993’de 8272 sertifikalı ineğe sahip iken bu sayı 1998’de 50.000 başa yükselmiştir. Hollanda ise 1994’de 4034 sertifikalı ineğe sahip iken 1998’de bu sayı 9541 başa yükselmiştir (5).

1998 yılında sertifikalı süt üretimi 1.1 milyon ton olup, toplam süt üretiminin %1.2’sini oluşturmaktadır. Hayvan sayısında olduğu gibi üç ülke süt üretiminde önemli paya sahiptir. Bu ülkeler Avusturya (%14.4), Danimarka (%3.8) ve İsveç’tir (%3.0). Danimarka’nın sertifikalı organik süt üretimi 1993’de 33.000 ton iken, bu miktar 1998’de 169.000 tona yükselmiştir. 1998’de sertifikalı diğer sığırların (çoğunluğu süt danası) sayısı yarım milyonun üzerinde olup, toplam sürünün %0.65’ni oluşturmaktadır. Avusturya topluluk içinde %11.6 ile en fazla paya sahip olup, bunu %2.8 ile Danimarka ve %1 ile Almanya izlemektedir.

AB’de 1998 yılında sertifikalı kümes hayvanı sayısı 7 milyonun üzerinde olup, en büyük pay 4.6 milyon ile Fransa’ya aittir. Sadece 4 ülke sertifikalı kümes hayvanı sayısı bakımından önemli paya sahiptir. Bunlar; Avusturya (%0.71), Fransa (%5), Danimarka (%5) ve İsveç (%0.4)’tir.

AB sertifikalı koyun ve keçi sayısı yine 1998 yılı verilerine göre 0.4 milyon baş olup, toplam sürünün %0.4’nü oluşturmaktadır. Bu düşük oran, İspanya’nın çok düşük paya sahip olması (%0.001’den az), İrlanda ve İtalya’ya ait

verilerin olmamasından kaynaklanmaktadır. 360.000 sertifikalı koyunun %29'u Avusturya, %27'si Danimarka ve %14'ü İsveç'e aittir. 50.000 sertifikalı keçinin %34'ü Avusturya, %23'ü İsveç ve %20'si Danimarka'ya aittir. Yüzde 5'in üzerinde sertifikalı koyun ve keçiye sahip olan dört ülke vardır. Bunlar: Avusturya (%29), Danimarka (%13), İsveç (%12) ve Finlandiya (%6)'dır.

6. Organik Ürünlerin Pazarlanması

6.1. Organik Ürün İşleyen İşletmeler

1998 yılında organik ürün işleyen işletme sayısı 11.000'in üzerinde olup, bir önceki yıllara kıyaslandığında %50'nin üzerinde artış olduğu görülmektedir (5). Organik ürün işleyen işletmeler küçük aile işletmeleri ve büyük işletmeleri içine alan geniş bir yelpazedir. Fransa, Almanya ve İtalya en fazla ürün işleyen işletmeye sahip olan ülkelerdir. Türkiye'de ise 2001 yılı verilerine göre organik ürün işleyen, depolayan, ambalajlayan, taşıyan ve pazarlayan olmak üzere 200 işletme bulunmaktadır (4).

6.2. Organik Ürünlerin Perakende Satışı

1997 yılında AB organik ürün pazarı 6 milyar euroya ulaşmıştır. Almanya 2 milyar euro ile en büyük pazara sahip olup, bunu İtalya (1 milyar euro) ve Fransa (0.8 milyar euro) izlemektedir. 1997 rakamlarına göre Danimarka, Almanya, Hollanda ve Avusturya gibi bazı AB ülkelerinde organik ürünlerin toplam gıda ürünleri

satışı içindeki payı %1'in üzerindedir. Bazı ürünlerde bu oran toplam pazarın %5'ine ulaşmıştır. Organik ürünlerin pazarlanmasında bireysel pazarlama kanallarının önemi üye ülkeler arasında farklılık göstermektedir. İtalya, Hollanda, Belçika, Almanya, Yunanistan ve İspanya gibi ülkelerde doğrudan veya özel marketlerde pazarlama organik sektörde çoğunluğu oluşturmaktadır. İsveç, Danimarka, Finlandiya, İngiltere ve Avusturya'da satışların çoğu süpermarketlerde olmaktadır. Ülkemizde organik tarım üretimi çoğunlukla sözleşmeli üretim şeklinde olup, yabancı ve yerli firmalar kanalıyla ihraç edilmektedir. İç pazar önemsenmeyecek düzeydedir. Dış satımda ana pazar %61'lik payla Almanya'dır. ABD %15 ile ikinci sırada yer almaktadır. Diğer ülkeler ise %5'lik payla İngiltere, %4'lük payla Danimarka ve Fransa, %3'lük payla İsveç, Hollanda ve İsviçre'dir (2).

6.3. Organik Ürün Fiyatları

Organik ürünlerin fiyatları ile ilgili çok az bilgi olmasına karşın, tüm organik ürünlerin geleneksel ürünlere göre daha yüksek fiyatla satıldığı bilinmektedir. Süt gibi bazı ürünlerde fiyat normal ürün fiyatı üzerine prim ilavesiyle oluşturulmaktadır. Diğer ürünlerde örneğin buğdayda anlaşmalı fiyat üzerinden yapılmaktadır. Bu durumda organik ürünün fiyatı konvansiyonel ürünün fiyatından düşük olabilmekte, fiyatlar dalgalanma gösterebilmekte, fakat bu dalgalanma işlenmiş ürünlere daha az olmaktadır. İrlanda'lı organik tarım üreticileri %23 prim almaktadır. Fransa'da ise perakende organik ürün fiyatlarına verilen prim ürünün pazarlanış şekline göre değişiklik göstermektedir. Örneğin marketlerde fiyat farklılıkları %10-50 arasındadır. İsveç'te ise yumurta ve domuz eti hariç hayvansal ürünlere verilen primler düşük olmasına karşın, tarımsal ürünlere verilen prim %50'nin üzerindedir (5). Tüketicinin karşı karşıya kaldığı yüksek fiyat ürünün işlenmesi ve dağıtımından kaynaklanmaktadır. Bunda en büyük etken işlenen ve pazarlanan ürün miktarının az olmasıdır. İlerde üretimin artması ile bu sorun kendiliğinden aşılanacaktır. Ülkemizde ise pazar fiyatının oluşmasında iki-üç yıllık geçiş dönemi %3-7, ekolojik ürün primi %5-25, teknik girdi desteği %2-3, danışmanlık ve kontrol-sertifikasyon %5-10 ve hasat sonrası işlemleri (depolama, taşıma vb) ise %5-10'luk ek maliyet yaratmaktadır (2).

7. Organik Tarımı Destekleyici Politikalar

Avrupa Birliği 1991’de yayımlanan 2092/91 nolu yönetmelikle organik tarımın kurallarını belirlemiş ve çerçevesini çizmiştir. Bu yönetmeliğin hayvansal ürünleri ve işlenmiş ürünleri kapsamaması nedeni ile 1999 yılında 1804/99 nolu yönetmelik çıkarılmıştır. Yeni yönetmelik 24 Ağustos 2000’de yürürlüğe girmiştir. Organik tarımla uğraşan üreticilere yapılacak ödemeler tarım-çevre tedbirleri çerçevesinde 2078/92 ve 1257/99 nolu yönetmeliklerle belirlenmiştir. Yönetmelik çevreyi korumaya yönelik olarak sentetik bitki koruma maddeleri ve gübre kullanımını azaltan üreticilere yardımı öngörmektedir. Yeni düzenleme ile primin üst limiti yıllık ürünler için 600 euro/ha, özel çok yıllık ürünler için 900 euro/ha ve diğer arazi kullanımları için 450 euro/ha arasında değişmektedir.

Üye ülkeler 2078/92 nolu yönetmeliğe göre yardım programlarını oluşturup komisyona sunmuşlardır. Ülkelerin başvuru işlemleri 1995 yılının sonunda tamamlandığından yardım programlarının çoğu 1996 yılından sonra yapılmıştır. AB’de tarım-çevre programı 1993’de 174.000 ha ve 1998’de 28 milyon ha’ı içine almaktadır. Toplam desteklenen alan içerisinde organik üretim yapılan ve geçiş sürecinde olan arazilerin payı %0.5’den %6.5’e yükselmiştir. Bununla birlikte bazı ülkelerde bu oran daha yüksektir. Örneğin bu oran Danimarka’da %53, Belçika’da %43, Hollanda’da %23 ve İtalya’da ise %20’dir. 1998 yılında AB ülkelerinde tarım-çevre programı ile organik alanların %73’ü desteklenmiştir. Yine toplam organik tarım işletmelerinin %88’i bu program tarafından desteklenmiştir (5).

Türkiye’de AB’de yaşanan gelişmelere paralel olarak organik tarım konusunda gerekli yasal düzenlemeleri yapmış ve “Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik” 24 Aralık 1994 tarih ve 22145 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde APK dairesine bağlı olarak kurulan Ekolojik Tarım Komitesi Sekreterliği koordinasyonu sağlamaktadır. Halen Bakanlıkça kontrol ve sertifikasyon yetkisi verilmiş 6 özel kuruluş üretimde kontrol ve sertifikasyon işlemlerini Bakanlık adına yürütmektedir (4). Türkiye’de henüz organik tarımsal üretime yönelik doğrudan bir destekleme politikası izlenmemektedir.

8. Öneriler

AB ülkeleri ve Türkiye organik tarım açısından karşılaştırıldığında aralarında büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Türkiye’de bu konuda devlet ve özel sektörde yaşanan gelişmeler ilerisi için ümit vericidir. Ülkemizde organik tarımın istenen düzeyde ve hızda gelişmesi için yapılması gerekenleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Organik tarım konusunda yapılacak araştırma ve yayım çalışmalarına ağırlık verilmeli
- Gübreleme ve bitki koruma materyali olarak kullanılabilir organik kökenli yerel kaynaklar araştırılmalı ve kullanıma sunulmalı
- Üretici ve tüketicinin bilinçlenmesi için çalışmalar yapılmalı, organik tarıma geçiş sürecinde olan üretici desteklenmeli
- Doğayı ve sağlığı korumaya yönelik tedbirleri alan üreticiler desteklenmeli
- Organik hayvansal üretimi teşvik edecek düzenlemeler yapılmalı, hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı bölgelerde meraların organik tarıma dönüşümü sağlanmalı
- Organik bal üretimi için üreticiler teşvik edilmeli

9. Kaynaklar

1. Akkaya, F., H., Tokgöz, B., Özkan, 2001. Türkiye’de Ekolojik Ürün Üretimi ve Pazarlaması. Türkiye 2. Ekolojik Tarım Sempozyumu, Antalya, 409-417
2. Aksoy, U., 2000. Ekolojik Tarım: Türkiye ve Dünyadaki Durumu. Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Yayın No:99, 217-236
3. Anonymous, 1999. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığı. Ankara
4. Anonymous, 2001. Organik Tarım El Kitabı. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Yayınları
5. Foster, C., N, Lampkin, 2000. FAIR3-CT96-1794 Organic and İn-conversion Land Area, Holdings, Livestock and Crop Production in Europa (www.europa.eu.int/comm/agriculture)
6. IFOAM, 1981. Basic Standards of Organic Agriculture and Food Processing. International Federation of Organic Agriculture Movements, Tholey-Theley, Germany

**Sağlıklı Kalmak İçin
Sağlıklı Ürünler Tüketiniz.**

SAMSUN İLİ TOPRAKLARINDA DRENAJ VE TUZLULUK PROBLEMİ ÜZERİNE

Turan DURSUN

Ziraat Mühendisi

Çarşamba Tarım İlçe Müdürlüğü

1. Drenaj Sorunu

İlimizde 115.263 ha alanda görülen drenaj sorunu daha çok alüvyal düzlüklerde (özellikle Çarşamba-Bafra taban arazileri) görülmektedir. İlimizde yetersiz drenajlı alan 86.766 ha, kötü drenajlı alan ise 28.497 ha'dır. İlimizin topraklarında drenaj problemi yaratan en önemli faktör yıllık yağışın fazla olması, Çarşamba ve Bafra ovalarının büyük çoğunluğunu teşkil eden taban arazilerdeki meyil yetersizliği ile doğal boşaltım yetersizliğidir. 800-900 mm olan yüksek yıllık yağış nedeniyle taban suyu seviyesi aralık ayından itibaren yükselmeye başlar ve Mayıs ayından itibaren de kademeli olarak düşmeye başlar. Her iki ovadaki alüvyal düzlüklerde taban suyu sorunu görülmektedir ki bu arazilerin çoğunluğunun drenajı yetersiz ve kötüdür. Drenaj, bitki kök bölgesinde; bitkiye zarar verecek derecede fazla olan suyun uzaklaştırılmasıdır. Eğer bir arazide;

- Sulama veya yağış sonrası çukur yerlerde su birikintileri oluşuyorsa,
- Oluşan su birikintilerinde bir zaman sonra sivrisinek üriyorsa,
- Üzerinde suyu seven bitkiler artıyorsa
- Toprağın ıslak olması nedeniyle toprak işlemede güçlük çekiliyorsa,

Yetiştirilen bitkilerin kökleri derine inemez, bitki gelişimi zayıflar, verim ve kalitede düşer, bitkilerde yaprak yanması ve kök çürüklüğü görülüyorsa; **“ARAZİDE DRENAJ SORUNU VAR”** demektir.

Drenaj sorununun çözümünden önce önleyici bir takım tedbirler alınması gerekir. Bu sorunun çözümünde sulama kanalı, drenaj kanalı, gölet vb tesisleri yaparak görev alan DSİ ve Köy Hizmetleri Müdürlükleri yanında Tarım İl-İlçe Müdürlüklerinde görevli teknik elemanlara ve çiftçilerimize de bazı sorumluluklar ve görevler düşmektedir.

Ana ve yardımcı açık drenaj kanalları D.S.İ. tarafından yapılmaktadır. Ancak çiftçilerin faydasına olan bu kanalların açılması için devletin kamulaştırma yapması gerektiğinden; bir çok

çiftçi kamulaştırma işlemine karşı durarak drenaj tesislerinin yapılmasını zorlaştırmaktadır.

Ana drenaj kanalları ve yardımcı kanalların açılmış olduğu bir köydeki çiftçiye düşen görev ise arazisi üzerinde çiftlik drenajı (açık yada kapalı) yapmaktır. Bunun için;

1. Çiftçilerimiz arazileri üzerinde açık drenaj kanallarını kendi imkanları ile basitçe hendek, yastık sistemleri ile yapabilir yada DSİ'ye müracaat edebilecekleri gibi, kanal yapımı için Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünün araçlarını da kiralayabilirler. Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü belli bir ücret karşılığında makinalarını kiralamakta ve projelendirme konusunda çiftçilerimize yardımcı olmaktadır.
2. Kapalı drenaj yaptırılmak istenirse; Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü arazileri birbirine komşu en az 10 çiftçi veya bir köyün topluca müracaatı üzerine kapalı drenajı ücretsiz yapmaktadır. Arazileri birbirine komşu çiftçilerden birinin bile istememesi kapalı drenaj yapılmasına engel teşkil etmektedir. Bu işlemler için Köy Hizmetleri İl Müdürlüğüne yapılacak müracaatlarda; ekinde çiftçi belgesi ile arazi tapusu olan bir dilekçe yeterli olmaktadır.

Sorunlu arazilerin ıslahında tesis yapmak önemli olduğu kadar bitkinin yetiştirme ortamı olan toprağın ve yaşamını devam ettirmesi için gerekli olan su kaynaklarının israf edilmeden bilinçli ve ekonomik olarak kullanılması hem bitki sağlığı hem de toprağın korunması anlamında önemlidir.

Drenaj Sorununu Önleyici Tedbirler:

1. Her şeyden önce toprak ve bitkimize uygun sulama yöntemini seçerek, bitkinin ihtiyacı kadar su vermeliyiz. Aksi takdirde fazla sulamadan dolayı arazimizde taban suyu yüksekliği dolayısıyla drenaj, tuzluluk ve

sodyumluluk gibi birbiriyle girift ilişkili olan sorunlarla karşılaşabiliriz. Çiftçilerimizin sulama yöntemlerinin seçimi ve projelendirilmesi konularında Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerindeki Sulama Yayımcısı teknik elemanlara müracaat etmeleri faydalarına olacaktır.

2. Arazide bitki yetiştirmeden önce yer yer göllenmeleri önlemek için düzgün şekilde tesviye yapılmalıdır. Çiftçi için tesviye pahalı geliyorsa arazi üzerindeki fazla suyu uzaklaştırmak için su biriken çukurları birbirine bağlayan eğimli arklar açılarak arazi kenarındaki bir tahliye kanalına yada bir çukura boşaltılmasını sağlanabilir.

3. Taban suyu yüksek arazilerde border diskle (sedde pulluğu) 50-100 cm yüksekliğinde seddeler oluşturularak sırta dikim yapılabilir. Özellikle Çarşamba ilçesinde kapalı drenaj ekonomik olmayacağından fındık yetiştirilen alanlardaki taban suyu sorununun halli için sırta dikim tavsiye edilebilir. Ancak kurulu olan fındık bahçelerinde bunu yapmak ekstra masraf ve işgücü gerektirmektedir.

4. Çiftçilerimiz karık ve salma sulama gibi taban suyu seviyesini yükselten su uygulama randımanı düşük yüzey sulama yöntemleri yerine bütçeleri elverdiğince damla yada yağmurlama yöntemlerini uygulamalıdır.

5. Arazide her sene aynı ürünün yetiştirilmesi, her yıl aynı dönemde sulama yapılacağından taban suyu seviyesini yükseltecektir. Bu nedenle aynı toprakta her yıl değişik bitki yetiştirilmelidir.

6. Taban suyu sorunu olan arazilerde suyu seven çeltik gibi bitkilerin üretiminden vazgeçilmelidir.

Drenaj tesislerinin mevcut durumu

- Köylerde yaptığımız inceleme ve gözlemlerde drenaj kanallarının bilinçsizce ve kötü kullanıldığı tespit edilmiştir. Hatta bir çok çiftçi bu kanalların sulama amaçlı yapıldığı gibi yanlış bilince sahiptir.
- İlimizde mevcut drenaj kanallarının çoğu bakımsızdır; ilk yapıldığı taban genişliği ve şevi kaybetmek üzeredir. Kanallarda toprak birikimi nedeniyle yer yer daralmalar mevcuttur. Tarlaların kenarındaki tahliye kanalları ile ana drenaj kanallarını birbirine bağlayan büzlerin çoğunluğunun için tıkalı yada yarı tıkalıdır.
- Drenaj kanallarının içinde veya etrafında söğüt, kızılbaş, kavak vb ağaçlar görülmüştür. Çiftçiler kanalın içine arazisine hayvan girmesini önlemek için yer yer çit çekmiştir.

- Özellikle Çarşamba ilçesinde ağırlıklı olarak fındık yetiştirilmesi nedeniyle bu alanlarda kapalı drenaj ekonomik değildir. Çünkü zamanla fındık kökleri boruları tıkayacaktır. Fındık yetiştirilen alanlarda taban suyu sorununun halli için sırta dikim tavsiye edilebilirse de kurulu olan fındık bahçelerinde bunu yapmak ekstra masraf ve işgücü gerektirdiğinden köylüler olumlu yaklaşmamaktadır.
- Çiftçilerimiz arazileri üzerindeki sondajın yanında daha çok çeltik ve sebze tarımında kullanmak üzere ana drenaj kanalından da su almaktadırlar.

Drenaj Tesislerinin Korunması için

Devletin maddi yatırımlar yaptığı sulama, drenaj yapıları ya da kanalları zarar verilmeden kullanılmalıdır. Çiftçilerimizin köylerindeki bu tesislerin kullanımına gereken önemi göstermeleri arazilerinde yetiştirdikleri bitkilerin sağlığını koruma adına çok önemlidir. Çiftçilerimiz drenaj tesislerinin (kanal-kapalı boru vs.) korunması için aşağıdaki tedbirlere uymalıdır:

- 1- Çiftçilerimiz drenajı yapılmış arazide çeltik ziraati yaparken tavalardaki su seviyesini yükseltmek amacıyla kapalı drenaj borularını özellikle büzleri kırıp önüne çuval vs. tıkamaktadır. Bu durum drenaj sisteminin sağlıklı çalışmasını engellemekle beraber milli servetin zarar görmesine neden olmaktadır. Halbuki Çeltik ziraati yapan çiftçilerimiz 400 m'de bir konulan rögarların (açık kısımlardaki boruların) önünü bir tahta yada mani ile tıkayarak, boruları kırmaya gerek olmadan bu ihtiyacı giderebilirler.
- 2- Kapalı drenaj borularının üzerine bilhassa söğüt, kavak gibi ağaçlar dikilmekte ya da bu ağaçlar kendiliğinden büyüebilmektedir. Drenaj borularının 30 m sağ ve sol tarafında ağaç bulunmamalıdır. Bu ağaçların kökleri

drenaj borularının üzerindeki delik ve büzler arasından girerek tıkanma sorununa neden olmaktadır. Bu nedenle çiftçilerimiz drenaj boruları üzerine ağaç dikmemeli yada dikili olanları kesmelidir.

- 3- Çiftçilerimiz çit çekme, bitki ekim ve dikimi yaparak açık drenaj kanallarını işgal etmemelidir. Kanalin içine çit çekilmesi kanal içerisinde bir çok çalı çırpının birikmesine neden olarak kanalı tıkamaktadır. Açık kanalların içinde veya kenarındaki söğüt, kavak gibi ağaçlar ağaçları suyun akışını engellediğinden mutlaka sökülmesi gereklidir. Bu ağaçların kesilmesi için DSİ ve çiftçiler arasında iş birliğine gidilmelidir.

2- Tuzluluk Sorunu

Samsun ilinde drenajı bozuk sahaların 31.655 ha'ında tuzluluk ve sodyumluluk yada her iki sorun birden görülmektedir. Tuzluluk sorunu 2 m kot ile deniz arasındaki arazilerde görülmektedir. Tuzluluk sorunu nedenleri:

- 1- Alüvyal materyalin deniz içinde veya yakınında vuku bulan ve devam eden tuz depolanması
- 2- Arazinin düz ve taban suyu seviyesinin yüksek olması nedeniyle tuzların üst topraklardan yıkanamaması
- 3- Yukarı arazilerden tuzların yıkanarak düzlüklerin çukur kısımlarında birikmesi.
- 4- Düşük kalitede sulama suyunun kullanılması ve yeterli drenajın bulunmamasıdır.

Özellik	ALAN (ha)
Hafif Tuzlu	324
Tuzlu	675
Hafif Tuzlu-Sodik	3.573
Tuzlu-Sodik	25.158
Sodik	125

Tuzluluk Sorunu İçin Tedbirler

- 1- Toprakta tuzluluk sorunu varsa drenajdan sonra tuz oranı düşük su kullanarak tava yada yağmurlama yöntemiyle yıkama yapılabilirse de; örneğin Çarşamba ovasında yıllık yağışın 900 mm olması nedeniyle yağışlar kışın toprakta yeterli yıkamayı yaptığından bu işleme gerek yoktur.
- 2- İlimizde topraklarında tuzluluk genelliklere seralarda görülmektedir. Seralardaki tuzluluğun nedeni ise sulama suyu değil, aşırı ve bilinçsizce yapılan gübrelemedir. Seralardaki tuzluluğun önlenmesi için sera örtüsü olan naylonun değiştirilme yılında kışın

üstü açık bırakılarak yağışlarla toprağın yıkanması sağlanabilir.

- 3- Arazimize açık drenaj kanalından su alıp sulama yapacaksa muhakkak suyun kalite analizinin yaptırılması gerekir. Toprağın yapısını etkileyen en önemli faktörlerden birisi de sulama suyu miktarı kadar uygulanacak suyun kalitesidir. Su içerisinde bazı maddelerin bulunma derecesi çok önemlidir. Sulama suyu tuzlu ise yağmurlama sulama ile şeker pancarına su verildiğinde yapraklarda beneklenme yapmaktadır ya da bor ve sodyum oranı yüksek su ile yağmurlama yöntemiyle sulama yapıldığında; bu maddeler yaprakta birikerek bitkiye zarar vermektedir. Çiftçilerimiz sulama suyunun kalitesini tespit için tahlil yaptırabilirler. Bunun için Köy Hizmetleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne çiftçi belgesi ile müracaatları yeterli olmaktadır.

Tahlile amacıyla "Su Numunesi" alınırken

- a) Numune alımında tercihen renkli, temiz 2 litrelik temiz, kapaklı şişe kullanılır.
- b) Su kaynağı ;
 - Akarsu ise; suların durgun olmayan-akarsu birleşim yerlerinden uzak akış halindeki kısımlarından,
 - Sondaj ise: Pompayı 20 dakika çalıştırdıktan sonra,
 - Doğal veya baraj gölü ise suyun gölü terk ettiği hareketli kısımlardan numune alınmalıdır.
- c) Numune kabının kapağı kapatıldıktan sonra bir gün içinde (Cuma günleri hariç) Köy Hizmetleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne ulaştırılmalıdır.

- 4- Çiftçilerimiz Köy Hizmetleri Araştırma Enstitüsünden almış oldukları toprak ve su tahlil sonuç belgesini Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerindeki teknik elemanlara göstererek yapılması gerekenlerle ilgili bilgi almalıdır. Toprak ve su tahlil sonucuna göre tuza – sodyuma ya da bora dayanıklı bitkiler yetiştirebilir. Örneğin Trabzon hurması veya şeker pancarı tuza oldukça dayanıklıdır.

Değerli çiftçilerimiz Tarım il ve ilçe Müdürlükleri olarak her ne kadar sulama ve drenaj tesisleri yapımı konusunda yetkili olmasak da amacımız; bu tesislerin yapılmasına ön ayak olmak ve olanı korumaktır.

PEYZAJ PLANLAMASININ GENEL PRENSİPLERİ

Ali Rıza DEMİRBAŞ
Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Günümüz insanı yoğun çalışma temposu ve ağır hayat şartları nedeniyle çoğu zaman psikolojik olarak yorgun ve stres içersindedir. Bu stresten kurtulmanın bir yolu da yaşadığımız mekanların huzur verici ve dinlendirici olmasından geçer. Yaşadığımız mekanlar iç ve dış olmak üzere ikiye ayrılır. İç mekanların düzenlenmesini mimar, dış mekanların düzenlenmesini ise peyzaj mimarı sağlar. Peyzaj planlamalarının esas gayesi dış mekanlarda ekonomik, kültürel ve estetik yönden yararlı, emin mekan veya yaşama ortamı sağlamaktır.

Peyzaj planlaması dış mekanda, diğer sanat çalışmalarında olduğu gibi zihinde güzellikler yaratma sanatıdır. Bu sanatı uygularken güzellikle beraber iyi bir mekan organizasyonu sağlamak için estetik ve fonksiyon (kullanışlılık) prensiplerine uymak gerekir. Peyzaj planlamasına hür düşünce ve duygular hakimdir.

Planlama yaparken alternatif güzellikler uygulanabilir. Kullanılan canlı ve cansız materyallerin değişik kombinasyonlarının her birisi ayrı bir güzellik ve estetik görünüm sağlar. Planlamanın belli bir kural ve formülü olmayıp, yalnız prensipleri vardır. Peyzaj planlamasını bir nevi moda çalışması gibi düşünüp günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde, güncel, canlı ve cansız materyalleri uyum, estetik ve kombinasyon içersinde kullanabilmek önemlidir. Rastgele bitki, doğal veya yapay materyal kullanmak amaç sınırlarını aşar. Peyzaj planlamasının amaç ve gayesine ulaşabilmek için şu genel prensiplere uymak gerekmektedir.

Teknik: Diğer sanatlarda olduğu gibi peyzaj sanatında da teknik çok önemlidir. Örneğin kazı-dolgu, meyil oranı, basamak sayısı, malzemenin ölçüsü teknik hesaplara göre yapılır. Akdeniz Bölgesinin maki bitkisini İç Anadolu Bölgesinde kullanmanın teknik olarak mümkün olmayacağı gibi.

Statik ve Konstrüksiyon: Kullanılacak mimari yapı elemanlarının statik hesaplara göre inşa edilmesi gerekir. Taşıyıcı kısımlar, taşıdıkları materyalin yükünü taşıyabilecek hacim ve ölçüde olmalıdır. Örneğin; bir kamelya veya oturma pavyonunun ağır ve hacimli çatısını statik olarak onu tartabilecek ince kolonlar üzerine teknik olarak oturtabilirsiniz. Ancak yıkılma hissi uyandırıp, hissi olarak huzur bozucu olacağından burada duygu ve hislere cevap verebilecek bir konstrüksiyon kullanılmalıdır.

Çevreye Uygunluk: Kullanılan canlı ve cansız elemanlar çevrenin bünyesine, karakter ve fizyonomisine uygun olmalıdır. Aksi takdirde harmoni ve ahenk bozulur, çevre objeler bunu kabul etmez. Örneğin her mevsim yağışlı doğu Karadeniz Bölgesine Palmiye, Yucca, Kaktüs gibi sıcak çöl iklimine haiz yerlerde yetişen bitkiler teknik olarak yetiştirilebilse dahi, çevreye uygun olmaz. Şehir merkezinde yontulmamış taş veya ahşaptan bir yapı elemanı çevresiyle iyi uyuşmayacağı gibi, bu elemanlar kırsal kesimde çevresiyle iyi bir uyum sağlayabilir.

Oran-Münasebet: Belli ölçüdeki bir arsada, inşa edilen ev, garaj, teras, havuz, duvar, yol, ağaç ve çalı grupları, çim saha ve çiçek partelleri arasında kitle, sath ve hacim bakımından uyumlu bir oran olması gerekmektedir.

Denge: Herhangi bir eksen etrafında projenin dengeli planlanması gerekir. Bu eksen veya hatlar gerçekte olmayabilir. Ancak hissedilir. Bu hatlar etrafında formal veya informal düzenlemeler yapılır. Bütün yönlerdeki elemanlar bir denge içersinde olmalıdırlar. Bir taraf çok ağaçlı diğer taraf açık gibi bir tarafı diğer taraftan üstün kılan veya az cazibeli gösteren durumlar olmamalıdır. Böyle bir durum mekanların kullanımında dengesizliğe neden olur.

Vurgu: Tertip ve düzende gözlemcinin dikkatini çekecek daha kuvvetli ve ilgi çekici elemanlar yerleştirilir. Örneğin düz giden bir yaya yolunun aniden kavis yapması, bahçelerde çeşme, heykel, vazo kullanılması, koyu yeşil ve sık dokulu ağaç grupları arasına açık yeşil bir huş ağacı dikilmesi, çok değerli bitkilerin tek veya ikili/üçlü gruplar halinde dikilerek kendini

göstermesi. Karışık dikilmesi durumunda diğer bitkiler arasında kendisini gösteremeyecektir.

İfade gücü: Peyzajda kullanılan malzemenin çeşidi eserin şekli ve gücü üzerinde etkili olur. Örneğin taş devamlılık ve dayanıklılığı, ahşap narinliği ve hafifliği, demir inceliği ve kuvvetliliği ifade eder. Ahşapla demirin, betonla taşın taklit edilmesi ifade gücünü zayıflatır. Bir mermer sütünü ahşapla taklit etmek mümkündür. Ancak ifade gücü zayıf olur. Bahçede çiçek partellerini ve vazoları hakiki çiçek yerine plastik çiçeklerle süsleyebiliriz. Ancak bu süsleme his ve duyguları aldattığından ifade gücü de yok olur.

Dizi-Ritim-Tekrar: Doğal çevre tabiat şartlarının düzenlediği bir seri tertip dizisinden ibarettir. İnsan eli deyiğinde objelerde ritim ve yapay bir düzen meydana gelmektedir. Bu düzen monoton olmamalıdır. Bir renk ve harmoni verilmelidir. Materyaller tedricen azaltılmalı veya artırılmalıdır. Renk veya hacim bakımından daha çok eleman kullanılarak kompozisyona hareket verilmelidir.

Renk ve Renk Harmonisi: Renklerin uygun olarak seçilmesi kompozisyona değer ve ifade kazandırır. Renk hayata canlılık ve gerçeklik getirir. Renksiz hayat soluk ve kasvetli olur. Bütün renkler güzeldir. Ancak uygun olmayan renk kombinasyonları çirkin ve sıkıcı bir ortam yaratır.

Ölçü ve Fonksiyon: Peyzaj planlaması yaşadığımız dış mekanın organizasyonudur. Organize ederken yalnız estetik güzellik ile his ve duygulara hitap etmeyip mekanın aynı zamanda yaşama ve kullanma ortamı olduğu dikkate alınmalıdır. Ölçünün temel prensibi insan olduğundan insan faktörü ön planda tutulmalı, amaç ve gayeye göre objeler ölçülendirilmelidir. Yollar rahatça gidip gelmeye, merdivenler rahat inip çıkmaya, kanepeler rahat oturmaya uygun ölçüde olmalıdır. Bir pergola gölge için, bir çit mahremiyet sağlayacak ve rüzgarı önleyecek boyutlarda olmalıdır.

Birlik-Kompozisyon: Peyzaj, yapılacak eserin unsurlarını ve parçalarını belli bir ahenk ve nizam içinde bir araya getirme sanatıdır. İyi bir kompozisyon için estetik ve teknik prensipleri fonksiyon, statik ve konstrüksiyon esaslarını, bitki kompozisyonunu, ekolojisini ve sosyolojisini çok iyi bilmek gerekir. Bu bilgilerle birlikte Peyzajcı his ve inisiyatifine yaratma gücünü de ekleyerek güzel eserler meydana getirebilir. Kullanılacak malzemelerin kombinasyonlarını düşünerek insan ihtiyacına, ruhuna, zevkine göre çok güzel yaşama mekanları meydana getirebilmek peyzaj sanatıdır.

FINDIK KURDU (*Balaninus nucum L.*)

Fatma TAN

*Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü*

Fındık yetiştirilen bölgelerde yaygın olarak bulunan Fındık Kurdu, özellikle orta ve yüksek kuşakta, ormana bitişik, yamaç bölgelerde yoğun görülmektedir. 6-7 mm boyunda hortumlu bir böcektir. Beyaz renkli ve tombul larvalar 12 mm'ye ulaşabilir. Ergin böcekler Mart ayından itibaren topraktan çıkmaya başlar. 16°C'nin altında faal olmayıp 20°C'nin üzerinde uçarlar. Erginler Haziran ayında çiftleşinceye kadar meyvelerde beslenirler. Bir dişi yaklaşık 50 adet yumurta bırakır. Larvalar meyvede beslenerek geliştikten sonra meyve kabuğunu delerek toprağa iner, pupa ve ergin olurlar. Zararlı 1-3 yılda 1 döl verir. Fındık kurdunun fındıktaki zararı iki şekilde olur:

a) Ergin böcekler Mart ayı başından itibaren sürgün ve yaprakları kemirir. Ayrıca mercimek iriliğine ulaşan meyveleri hortumuyla emip deforme ederek Sarı Karamuk veya meyveler normal büyüklüğüne ulaştığında yine meyve içiyle beslenerek Kara Karamuk oluşumuna neden olur.

b) Meyve içine bıraktığı yumurtadan çıkan larvalar burada beslenir, harmanda görülen delikli fındıkların oluşumuna neden olurlar. Bir çift fındık kurdunun beslenerek ve yumurta koyarak 200 meyveye zarar verdiği tespit edilmiştir.

Mücadelesi: Bitki kökleri zarar görmeden bahçe toprağının çapalanması, kışı toprakta geçiren zararlıının yoğunluğunu azaltır. Ancak ilaçlı mücadele zorunludur. Ergin böceklerin zarar yapacakları devrede bahçenin ilaçlanması gerekir. Bu devre; bahçede hakim çeşidin meyvelerinin yarısından fazlasının mercimek iriliğine ulaştığı zamandır. İlaçlamadan önce zararlıının yoğunluğunu ölçmek gerekir. Bunun için fındık ocakları altına çarşaf gerilerek darbe metoduyla çarşafa düşen böcekler sayılır. 10 ocaktan 2 ergin böcek düştüğünde ve meyveler mercimek iriliğine ulaşınca ilaçlanmalı ve bir haftada bitirilmelidir. İlaçlamadan 7-10 gün sonra yine darbe yöntemiyle çarşafa düşen böcekler sayılıp, gerekiyorsa 2. ilaçlama yapılmalıdır. İlaçlamanın çevre bahçelerle birlikte ilaçlama yapılması önemlidir. Kullanılabilecek ilaçlar:

Etkili Madde Adı	Formülasyon	Dozu (Dekara)
Carbaryl %85	WP	150 g
Methiocarb %50	WP	150 g
Furathiocarb 400 g/l	EC	60 ml

PATATES KANSERİ HASTALIĞI (*Synchytrium endobioticum*)

Burhan Hekimoğlu **Dr. Asuman Sezer**
Ziraat Mühendisi Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Patates Kanseri Hastalığı; etmeninin dayanıklı sporlarının toprakta çok uzun yıllar yaşamasından dolayı mücadelesi güç olan önemli bir hastalıktır. Bu hastalıkla bulaşık alanlarda, ürün kaybı başlangıçta %60-70 iken, patates yetiştirilmeye devam edilmesi halinde verim kaybı daha da artarak sağlıklı patates üretimi tamamen ortadan kalkmaktadır. Hastalık, patates yumrularında fındık büyüklüğünde ve bazen de daha büyük olan etli, pürüzlü urlar meydana getirir. Hastalık, kökler hariç tüm toprakaltı kısımlarda ortaya çıkar. Hastalık etmeni olan organizmanın uzun ömürlü olması (30 yıl) ve kimyasal kontrol yöntemleri ile kontrol edilememesi nedeniyle kültürel tedbirler, karantina programları ve yasal önlemlerle etmenin yayılışının önlenmesine çalışılmaktadır.

Hastalığın en önemli yayılma yolu tohumla taşınmadır. Bu nedenle, patates ekim alanlarında sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılması ve özellikle sertifikalı patates tohumluğu üretilecek alanlarda toprak analizlerinin yaptırılmasından sonra temiz olduğu tespit edilen alanlarda patates tarımının yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, hastalığın mücadelesinde; bulaşık alanlarda kesinlikle patates üretiminin yapılmaması, bulaşık tarlalardan elde edilen yumruların kesinlikle tohumluk, sofralık ve hayvan yemi olarak kullanılmaması (etmenin sporları, hayvanın bağırsak sistemlerinde canlılığını kaybetmemektedir), güvenli bir şekilde yakılarak veya derin çukurlara gömülüp üstü sönmemiş kireç ile örtülerek imha edilmesi, bulaşık tarlada kalan yeşil aksam ve yumru artıklarının yakılması, bulaşık tarlada bitkisel üretim yapılmaması, bulaşık tarla kenarında Solanum türlerine ait yabancı otların temizlenmesi, hastalığın bulaşık toprak hareketleriyle de yoğun olarak taşınması nedeniyle, insan, hayvan, alet vb bulaşık alanlardan temiz alanlara giriş çıkışının önlenmesi ve hastalık etmeni fungus ile bulaşık yumrular ile beslenen hayvanların gübresinin kullanılmaması, etmene kısmen dayanıklı olduğu bilinen patates çeşitlerinin yetiştirilmesi önemli kültürel tedbirlerdir. Bu kapsamda; Tarım ve Köyşleri

Bakanlığının 29 Eylül 2002 Tarih ve 24891 Sayılı "Patates Kanseri [*Synchytrium endobioticum* (Schilberszky) Percival] ile Mücadele Hakkında Tebliğinde; hastalık etmeninin ülkeye girişinin ve yayılışının önlenmesi, sürekli olarak kontrol edilmesi, yerinin ve yayılışının tespit edilmesi, eğer tespit edilmişse kontrol altına alınması ve mücadelesinin yapılması, patates yetiştiriciliğinin bu tip zararlı organizmalardan korunması, üretim kapasitesinin dolayısıyla tarımsal verimliliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Ülkemizde, bugüne kadar yapılan survey çalışması sonuçlarına göre; karantinaya tabi bu hastalık, Niğde İli Ağcaşar Köyü, Nevşehir İli Kaymaklı ve Derinkuyu Kasabaları ile Ordu İli Aybastı İlçesindeki patates üretim alanlarında tespit edilmiş olup, 15.12.2003 tarih ve 1456 Sayılı Bakanlık Oluru ile söz konusu yerlerden tohumluk patates alınmaması, sertifikalı tohumluk kullanılması yönünde üreticiler uyarılmış ve bulaşık bulunan yerlerde yemeklik ve tohumluk patates üretimi yasaklanmıştır.

Hiçbir şeye cesaret etmeyen,
hiç bir şeye ümit etmesin.
Büyük insanlar bütün acılara
şikayetsiz katlanırlar.
Affetmek ve unutmak iyi
insanların intikamıdır.

SİLAJLIK MISIR TARIMI

Binnaz TIKNAZOĞLU

Ziraat Mühendisi

Hasan ÇEBİ

Ziraat Mühendisi

Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Hayvanlarımızın genetik kapasiteleri ve çevre şartları ne kadar iyi olursa olsun bakım ve besleme iyi olmadığı sürece onlardan istediğimiz yüksek verimi almamız mümkün değildir. Yeşil otun olmadığı kış aylarında hayvanlarımıza yeşil, sulu ve ekonomik olarak verebileceğimiz tek kaba yem silajdır. En uygun silaj bitkisi mısırdır. Hayvanlar tarafından sevilerek tüketilen ve enerjice zengin bir kaba yemdir. Silajlık mısır koçanlarıyla beraber hamur olum devresinde biçildiğinde mısırdaki yüksek düzeyde kolay parçalanabilen karbonhidrat içeriği ve uygun sıkışma özelliği ile en kolay silolanabilen yem bitkisi özelliğini taşımaktadır.

Ekim Zamanı ve Şekli: Ekim tarihini belirlemek için ilk ve son don tarihleri, hava sıcaklığı ve ön bitkinin tarlayı terk ettiği tarih bilinmelidir. Ana ürün olarak silajlık mısır ekilecekse Nisan-Mayıs aylarında, ikinci ürün olarak ekim yapılacaksa Haziran-Temmuz ayları uygun tarihlerdir. Sıraya ekimde **2-2.5 kg/da**, serpme ekimde **3-4 kg/da** tohum atılmaktadır.

Toprak Hazırlığı: Silajlık mısırın ana ürün olarak ekiminde tarla pullukla sürülür, kültivatör veya diskaro ile toprak parçalanır ve tapan çekilerek tohum ekilecek duruma getirilir. İkinci ürün olarak ekim yapılacaksa sulanabilen arazide buğday anızına direkt ekim yapılması

uygun olmakta, veya standart toprak hazırlama işlemleri yapılmalıdır. Silajlık mısırın sıraya ekimi önemlidir. Çünkü silaj makinesi (tek sıralı, çift sıralı) ile hasat edileceğinden (pnömatik mibzerle) **sıra arası 65-70 cm, sıra üzeri 10-12 cm** olmalıdır.

Gübreleme: Gübreleme genel olarak toprak tahlili sonucuna göre yapılmalıdır. Ancak toprak tahlili yapılmamışsa **15-20 kg/da Azot (N)** ve **8-10 kg/da Fosfor (P)** gübreleri verilmelidir. Fosforlu gübrenin tamamı ile azotlu gübrenin yarısı ekim ile birlikte verilmeli, azotlu gübrenin diğer yarısı bitkiler 30-40 cm olunca verilmelidir.

Bakım ve Sulama: Bitkiler 30-40 cm olunca çapalama ve boğaz doldurma işlemleri ile ilk sulama bu dönemde yapılır. Mısır bitkisi püskül çıkarma ve dane bağlama dönemlerinde en fazla suya ihtiyaç duyduğu dönemlerdir. Bu dönemde yeterince sulama yapılmalıdır.

Hasat ve Silaj Yapımı: Sıraya ekilen mısır bitkileri silaj makinesi ile hasat edilir. Mısır bitkisinin en uygun hasat zamanı hamur olum dönemidir. Aynı zamanda parçalanmış mısırlar römorklara doldurularak vakit geçirmeden silaj yapılacak yere gönderilir. Parçalanarak siloya doldurulan bitki çok iyi sıkıştırılması gerekir. Silajın sıkıştırılması iyi olmadığı durumlarda ortamdaki hava aerobik bakterilerin çalışmasını hızlandırarak silajın kokuşmasını sağlayarak besin maddelerinin kaybına neden olur. Sıkıştırma ile ortamdaki hava alınarak havasız ortamda faaliyet gösteren süt asidi bakterileri faaliyetlerini artırarak fermentasyonu gerçekleştirirler. Silolanmış silajın üstü hava almayacak şekilde naylon ile kapatılır. Naylonun kalkmaması için üzerine bir miktar (5 cm) toprak örtülür. Bu şekilde yapılan silaj yaklaşık 45 günde olgunlaşır ve hayvanlara verilmeye başlanır. İyi saklanan silajlar 2-3 hatta 5 yıla kadar özelliğini kaybetmeden muhafaza edilebilmektedir.

SAMSUN MEYVECİLİĞİNDE YENİ GELİŞMELER

Necdet ERYILMAZ **Abdulkadir KULEYİN**
Ziraat Yüksek Mühendisi Ziraat Yüksek Mühendisi

Sinan DARI **Mehmet Ali YETGİN**
Ziraat Mühendisi Ziraat Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Samsun İlinde her yönüyle çok alt düzeyde olan meyveciliğin var olan üretim potansiyelini mevcut her türlü imkanları en verimli şekilde kullanarak harekete geçirmek ve yüksek bir ivmeyle bu hareketi devam ettirerek 3-5 yıl gibi meyvecilikte çok kısa sayılabilecek bir sürede ilimiz meyveciliğini hak ettiği noktaya taşımak amacıyla yapılan planlamada;

1- İlimizde meyveciliğin durumu ve üretim miktarları

2- İlimizde fındık ve şeftali hariç meyveciliğin gelişmeme nedenleri

3- Meyveciliğin hızla geliştirilmesi için yapılması gerekenler; tespit edilerek çalışmalara başlanılmıştır.

A. İlimizde (fındık ve şeftali hariç) Meyveciliğin Gelişmeme Nedenleri

1- Fındığın uzun yıllar devlet tarafından verilen desteklemeler ve alım garantileri neticesinde fındık alanları sürekli artmış, şeftalide ise üretim alanlarının artması meyve suyu fabrikalarının kalitesi düşük meyveleri alması neticesinde 1. sınıf meyveler gerçek değerinden alıcı bulmuştur. Fakat ürünün bol olduğu yıllarda üreticiler sıkıntı yaşamıştır. Diğer meyvelerin alanları sınırlı kalmıştır.

2- Modern meyve bahçesi tesisinde ilk tesis masraflarının yüksek olması.

3- Çiftçilerimizin modern üretim tekniklerini bilmemesi.

4- Modern meyve bahçesi tesisinde gerekli meyve fidanı temininde önceki yıllarda problem oluşu.

5- Daha önceden bilinçsizce kurulan meyve bahçelerinin kötü örnek teşkil etmesi.

6- Kapama bahçe şeklinde ticari üretime değil de aile işletmelerinin kendi ihtiyaçlarına yönelik her çeşitten birkaç ağaçla yapılan üretimde teknik işlemlerdeki yetersizlikten kaynaklanan problemlerin üreticilerimizin gözünü korkutması.

7- Ekolojik koşullar nedeniyle mantari hastalıkların daha fazla görülmesi.

8- Sulama problemlerinin, bilhassa drenaj problemlerinin geniş bir alanda engel teşkil etmesi

9- II. Alt bölgede bulunan bağ alanları Floksera zararlısı nedeniyle büyük oranda yok olmuştur. Tarımsal Mekanizasyonun ilerlemesiyle bölgedeki alanların buğday, ayçiçeği, tütün, şekerpancarı gibi devlet destekli ürünlere ayrılması bağcılığın ve meyvecilik alanlarının azalmasına neden olmuştur.

10- En önemli husus ise üretim planlamasının olmayışı ve üretilen ürünlerin değerinde pazarlanamayışı ile mevcut hal yasasının üreticiler aleyhine engel teşkil etmesidir.

B- Meyveciliğin Hızla Geliştirilmesi İçin Yapılması Gerekenler

1- Hedef pazar tespiti yapılmalıdır.

A) Dış Pazar: Ulusların damak zevkleri ve tüketim alışkanlıkları farklı olduğundan öncelikle bunlar tespit edilerek tür ve çeşit seçimi yapılmalıdır. Bu pazarların aradığı kalitede üretim yapılabilecek tesislerin kurulması gereklidir.

B) İç Pazar: İç pazarın ihtiyaçları ve talep miktarı göz önüne alınarak taze tüketim ve sanayiye yönelik üretim planlaması yapılmalıdır.

2- Soğuk zincirin mutlak kurulması gerekir. (Modern muhafaza depoları, frigorifik araçlar, şoklama ünitesi v.s.)

3- Tespit edilen hedef pazarların ihtiyaçlarına cevap verebilecek özelliklerde üretimin yapılacağı modern tesislerin kurulması ve yaygınlaştırılması teşvik edilmelidir.

4- Ürün deseni doğru planlanmalı, ekonomik açıdan en karlı olacak üretim düzeyine ulaşılabilecek miktarların yakalanması sağlanmalıdır.

5- Meyvelerin değerlendirilebileceği endüstriyel kolların ilimizde kurulması sağlanmalı, bu amaçla özel sektör ve tarımsal kalkınma kooperatifleri desteklenmelidir.

6- Destekleme alımlarından vazgeçilmeli, ancak doğru üretim desenlerinin oluşturulması aşamasında çeşitli teşvikler uygulanmalıdır.

7- Üreticilerimizin ürünlerini değerinde pazarlayabilmesi için hal kanununda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, ayrıca kooperatifler ve birlikler oluşturmaları sağlanmalıdır.

8- En önemlisi; uygulanacak tarımsal politikalar serbest piyasa koşullarına uygun olmalı ancak üreticilerimizin mağduriyetini de önleyecek tedbirleri içerir nitelikte olmalıdır. Bundan daha önemlisi de bu politikaların sürekli olmasıdır.

C- Hazırlanan ve Teklif Edilen Projeler

1- Kavak, Havza ve Vezirköprü İlçelerinde Bağcılığın Geliştirme Projesi

2- Ceviz Bahçesi Tesisi ve Üretimini Geliştirme Projesi

3- Samsun İlinde ve İlçelerinde Çilek Üretimini Geliştirme Projesi

4- Samsun İli İncir Geliştirme Projesi

5- Gebi Bölgesi Kiraz Projesi

6- Başalan, İmamlar, Düzardıc ve Civar Köyler Vişne Projesi

7- Merkez Köyler ve Kavak İlçesi Bodur Elma Üretimi Projesi

8- Erkenci Şeftali, Geçici Şeftali ve Nektarin Üretimini Geliştirme Projesi

9- Bodur Kiraz Üretimini Geliştirme ve Destekleme Projesi

D- Uygulamaya Konulan Projeler

1- Ceviz Bahçesi Tesisi ve Üretimini Geliştirme Projesi: Merkeze bağlı Yayla köyünde 350 dekar alanda 3500 adet aşılı Ceviz (2000 adet Şebin, 1000 adet Bilecik ve 500 adet Kaman-Yavuz) fidanlarının dikimi ile proje uygulamaya konulmuştur.

2- Gebi Bölgesi Kiraz Projesi: Merkeze bağlı Demircisu, Gölalan ve Tekkiraz köylerinde 3000 adet Kuş Kirazı üzerine aşılı ana çeşit Avrupa'da Türk kirazı olarak ün yapan Ziraat 0900 olmak üzere tozlayıcı çeşitlerle birlikte bahçe tesisleri yaptırılarak proje uygulanmıştır.

3- Merkez Köyler ve Kavak İlçesi Bodur Elma Üretimi Projesi: Kavak İlçesinde Kozansıkı köyünde 20 üreticide, Havza ilçesinde Dere köyünde 10 üreticide, Ortaklar köyünde 6 üreticide olmak üzere toplam 3600 fidanla proje uygulamaya konulmuş olup; Gala grubu ile Jersey Mach gibi yazlık çeşitlere ağırlık verilmiş ve anaç olarak M9 ve M26 anacı kullanılmıştır.

4- Bodur Kiraz Üretimini Geliştirme ve Destekleme Projesi: Kavak ilçesinde Alaçam köyünde 12 üreticide, Kozansıkı köyünde 8 üreticide; Havza İlçesinde Dere köyünde 7 üreticide, ana çeşit Ziraat 0900 olmak üzere Gisela 5 anacı üzerine aşılı toplam 1590 adet fidanla proje uygulamaya konulmuştur.

5- Kavak, Havza ve Vezirköprü İlçelerinde Bağcılığın Geliştirme Projesi: Kavak İlçesinde 3 üretici, Havza ilçesinde 2 üretici ve Vezirköprü ilçesinde 2 üretici olmak üzere 7 adet demonstrasyon kurulmuş olup proje için ilk etapta 11.000 adet aşılı asma fidanın Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsüne siparişi verilmiştir.

6- Samsun Merkez ve İlçelerinde Çilek Üretimini Geliştirme Projesi: Yer tespitleri yapılarak üreticilerimize eğitim çalışmaları ile ilgili gerekli bilgiler verilmiş olup 62.500 adet frigo fide satın alınmış olup, 130.000 adet daha frigo fide siparişi verilmiştir. Bahçe tesislerine önümüzdeki günlerde başlanılacaktır.

SİVİL SAVUNMA SERVİSLERİ ve GÖREVLERİ

Tanju YALIN

*Sivil Savunma Uzmanı
Samsun Tarım İl Müdürlüğü*

7126 Sayılı Sivil Savunma Yasası ve bununla ilgili yönetmelikler gereği kamu kuruluşları sivil savunma hizmetlerinin takip, uygulama ve yürütülmesi ile görevlendirilmiştir. Bu hizmeti yürütmek amacıyla görev sahaları belirlenmiş olan 7 adet sivil savunma servisi kurulması gerekmektedir. Bu servisler ve görevleri aşağıda verilmektedir.

1. Kontrol Merkezi ve Karargah Servisi

Olağanüstü zamanlarda müessese sivil savunma faaliyet ve hareketlerinin sevk ve idaresi için kontrol merkezi ve karargah servisi kurulmuştur. Görevleri;

- İkaz ve alarm haberlerini almak ve yaymak
- Sivil savunma servislerinin sevk ve idaresini sağlamak
- Mahalli sivil savunma idare kademeleri ile irtibatı ve gerektiğinde karşılıklı yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak
- NBC tehlikelerine ait haberleri değerlendirmek, müessese çevresi içindekilere ve bölgesindeki sivil savunma idare kademelerine bildirmek

2. Emniyet ve Kılavuz Servisi

- Müessesenin iç ve dış emniyetini sağlamak.
- Şüpheli şahısları tespit ve polise haber vermek.
- Tehlikeli durumda personelin sivil savunma talimat ve isteklerine uygun şekilde hareketlerini düzenlemek, kılavuzluk etmek.
- Panik ve kargaşalıklar ile moral bozucu hareketleri önlemek.
- Trafiği kontrol etmek.
- Taarruz sonrasında yağmacılığı önlemek, kurtarılan malları emniyete almak.
- NBC Maddeleri ile bulaşmış sahalar ile patlamamış bomba veya mermilerin yerlerini tespit ve halkın yavaşmasına mani olmak.
- Gizleme ve karartma tedbirlerini kontrol etmek.

3. İtfaiye (Yangın) Servisi

- Kurum içinde çıkacak yangınları kontrol altına almak ve söndürmek.
- Kurum çevresinde meydana gelebilecek radyoaktif kirlenmelerde yıkama yaparak temizlemek (dekontaminasyon).

- Can kurtarma faaliyetlerine ve enkazların kaldırılmasına yardım etmek.
- Barışta ve seferde yangını önleyici tedbir ve tertipleri kontrol altına almak.

4. Kurtarma Servisi

- Enkaz altında kalanları kurtarmak.
- Yaralılara ilk acil yardımı yapmak.
- Binalarda meydana gelen yapılabılır hasarları onarmak, tehlikeli durumda olan binaların yıkılmasını sağlamak.

5. İlk Yardım Servisi

Bünyesinde revir, hastane gibi sağlık tesisleri bulunan büyük kuruluşlarda bu tesisler, kendi personeli için ilk tıbbi müdahale ve tedavi yeri olarak hazırlanır. Servisin görevi;

- Saldırıda meydana gelebilecek yaralı ve hastalara ilk sıhhi yardımı yapmak.
- Ölülerin kimliklerinin tespiti, sahiplerine teslimi veya gömülmeleri, bıraktıkları eşyaların tespiti işini de sosyal yardım servisinin yardımı ile yapmak.

6. Sosyal Yardım Servisi

Kuruluşun büyüklüğüne ve özelliğine göre aşağıdaki hizmetleri görecektir şekilde enformasyon, acil yedirme ile barındırma ve giydirme kısmı olarak teşkilatlandırılır. Görevleri:

- Tehlike sırasında personeli, durum hakkında sık sık aydınlatmak, morallerini kuvvetlendirmek, moral bozucu söylentilerin çıkmasını önlemek.
- Ailesinden ayrı düşen fertlerin, mahalli sosyal yardım servisi ile işbirliği yaparak haberleşmelerini ve buluşmalarını sağlamak
- Personelin ihtiyacı halinde geçici yedirme, giydirme, barındırma ve haberleştirme hizmetlerini yapmak.
- Ölülerin kimliklerinin tespiti, sahiplerine teslim veya gömülmeleri ve bıraktıkları malların tespiti hususlarında ilkyardım servisine yardım etmek, kayıtlarını tutmak.

7. Teknik Onarım Servisi

Bu servisin işlevinde bir servis amiri, yardımcısı, enerji makine tesisleri onarım ekibi ile elektrik, su, havagazı, kanalizasyon ve muhabere tesisleri onarım ekibinden oluşur. Saldırılarda hasara uğrayan kurumun makine ve diğer enerji ve ikmal tesisleri ile elektrik, su havagazı kanalizasyon ve telefon gibi teknik tesislerde meydana gelebilecek bozukluk ve hasarların kısa zamanda onarımlarının yapılması ve faaliyetlerine devamını sağlamaktır.

TOPRAK FÜMİGASYONU

Adnan ÖZBULUT

Ziraat Mühendisi

Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Fümigasyon, kısaca gazlama demektir. Her türlü biyolojik dönemlerdeki böcekleri ve diğer zararlı hastalık etmenlerini öldürmek amacıyla kapalı bir ortama belirli bir ısıda ve belirli bir miktarda gaz halinde kimyasal bir madde (fümigant) vermek ve belirli bir süre gazı bu ortamda tutmak amacıyla yapılan işlemdir.

Fümigasyonun Amaç ve Önemi

Fümigasyon her türlü bitkisel ve hayvansal kaynaklı ürünler ile diğer materyalleri zararlı etmenlerden arındırarak, bu etmenlerin tahribatını ve ürün kaybını önlemek suretiyle ürünün sağlıklı halde bulunması amacını gerçekleştirmektedir. Bu işlem İnsekitisit, fungusit, rodentisit, hematosit ve akarisitlerle mücadelenin güç veya imkansız olduğu hallerde baş vurulan son çaredir.

Toprak fümigasyonunda esas, ekim veya dikim tavadaki toprağın 30-35 cm. derinlikte işlenip tesviye edildikten sonra, sahanın kenarlarına 20 cm derinliğinde çukur açılması ve eldeki çadırın bu sahaya kiremit çatı tarzında örtülerek fümigantın verilmesidir. Eğer fümige edilecek toprak yığın halinde ise bu işlem, çadır yığın üzerine serilip kenarlarının kapatılması suretiyle yapılır. Toprak fümigasyonunda fümigasyon işlemine başlamadan önce toprağın 10 cm. derinliğindeki ısı ölçülmelidir. 10 derecenin altında fümigasyon işlemi yapılmaz. Bu metotla en başarılı uygulama sonuçları 15 derecenin üzerinde alınmaktadır.

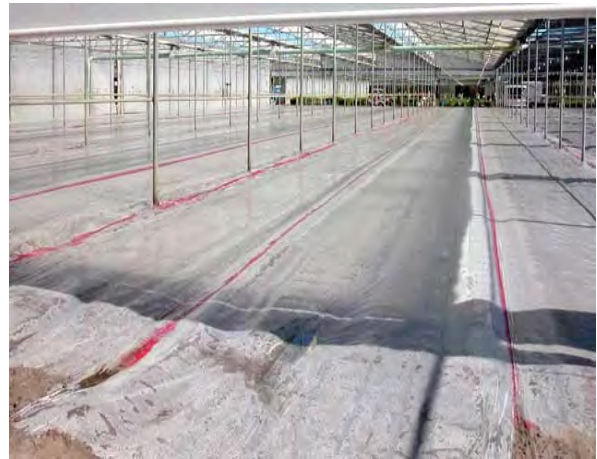
Toprağın Fümigasyona Hazırlanması

1. Toprak yüzeyini bitkisel atıklardan temizleme
2. Sulama
3. 35-40 cm'den derin sürüm ve toprak işleme
4. Tırmıklama-tesviye
5. Ek nemlendirme (gerekirse yağmurlama ile)
6. 35-40 cm derinlikte sürülen toprağın yarı derinliği olan 15-20 cm.deki ısı termometre ile ölçülür. 15⁰ C ve üzeri ısı en idealdir. Bu katmanın ısı 10⁰ C altında olmamalıdır.
7. Toprağın kuruma ihtimaline karşı gerekirse yüzeysel toprak işleme yapılır
8. Örtünün örtülmesi
9. İlacın verilmesi. Fümigant olarak metil bromid (CH₃Br) kullanılır. Metil bromid sıcak veya

soğuk metotla uygulanır. Burada soğuk yöntem anlatılacaktır.

Toprak yüzeyi ile plastik örtü arasında asgari 25 cm boşluk kalacak şekilde ilaçlanacak sahanın muhtelif yerlerine destekler konulur. Örtünün kenarları kenarda açılmış bulunan 20 cm. derinlikteki kanala gömülür ve kapatılır. Plastik örtünün gergin durması sağlanır. 1 m³ fidelik toprağına 40-60 g fümigant düşecek şekilde ilaç hesap edilir. Fümige edilecek yerin tam orta kısımlarına 6-10 m'de bir toprak seviyesinden yüksekçe bir yere verilecek metil bromidin buharlaşmasını sağlayan derinliği az kaplar yerleştirilmelidir.

Daha sonra plastik örtünün açık olan kısmından tüpler dikkatlice delinerek istenilen dozda içeri atılır, örtünün açık olan kısmı da toprakla iyice kapatılır. İşin bu bölümünün daha garantili olanı şöyledir. Çivili bir tahta üzerine metil bromid tüpü yerleştirilir. Çadırın altına konur. Çadırın üzerinden çadır zedelenmeden

tüpün de ek yerine delik açmadan delme işlemi sağlanır. Sıvı haldeki ilaç önce sıvı halde buharlaşma kaplarına dolar. Daha sonra oradan yavaş yavaş buharlaşır. Soğuk yöntemde buharlaşma kabı kullanmak zorunludur. İlaç direkt olarak toprağa uygulanamaz.

Ortam sıcaklığı 15°C ve daha yüksekse gazlama süresi 24 saat, 10–15°C ise 48 saattir. Gazlamadan sonra örtü açılır ve ortam havalandırılır. 7–10 gün sonra ekim veya dikim yapılır. Hava yağmurlu ise örtü tamamen açılmaz. Birkaç yerinden açılarak ortam havalandırılır. Ağır ve çok nemli topraklarda metil bromid önerilmez. Eğer fümigasyon toprakaltı zararlıları veya yabancı ot tohumlarına karşı yapılacaksa m²'ye 50 g, bunlara ilaveten fidelerde kök çürüklüğü etmenleri olan funguslara karşı da yapılacaksa m²'ye 100 g metil bromid verilmelidir. Metil bromid verildikten sonra çadıra üstten elle vurularak sirkülasyon sağlanmalıdır. Organik madde yönünden zengin topraklarda metil bromid fümigasyonunun başarısı düşüktür. Çünkü yanmamış organik madde metil bromidi absorbe etmektedir. Fümige edilmiş toprak tamamen steril olduğu için her an için bulaşma söz konusudur. Fideliklerde mümkünse 1–2 yılda bir fümigasyon yapılmalıdır. Örtü kaldırıldıktan sonra havalanmaya yardımcı olmak için yüzeysel toprak işleme yapılır. 72 saat aralıksız yağmurlama sulama ile toprakta yıkama yapılır. Aksi takdirde bitkiler brom zehirlenmesine maruz kalabilirler.

Son olarak Cresson (tere) testi yapılır. 30 cm derinden toprak örneği alınır. Bu örnek ile ilaçlamadan evvel alınan toprak örneğine tere tohumu ekilir. Tere tohumu çimlenip çıkmaz ise son aşamada yapılan yüzeysel toprak işleme ve toprağın yıkanması işlemleri tekrarlanır. Bromun havalanması ve azaltılması sağlanır. Brom en hassas bitki tohumu tere olduğu için test tere tohumu ile yapılmaktadır. Bundan sonra istenilen ekim veya dikim yapılabilir.

Metil bromid şiddetli bir solunum zehiridir. Fümigasyon işlemi FÜMİGASYON OPERATÖRÜ belgesi bulunan en az iki teknik eleman tarafından yapılmalıdır.

**Kitap Okumuyorsanız,
Tartışmalıyım!**

FINDIKTA YABANCI OT MÜCADELESİ

Fatma TAN

*Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü*

Fındık tarımı yapılan Karadeniz sahil şeridinde iklimin yağışlı, havanın rutubetli olması ve yanmamış çiftlik gübresinin fındık alanlarında kullanılması yabancı ot yoğunluğunun artmasına neden olmaktadır.

Dar ve geniş yapraklı tek yıllık yabancı otların yanında Böğürtlen, Kırçan, Mürver, Pelin, gibi çok yıllık yabancı otlar ve odunsu bitkiler de fındık alanlarını girilemez hale getirerek ürün azalışına neden olmaktadır. Böylece işçilik artmakta, fındık toplama ve hayvan otlatma işleri de zorlaşmaktadır. Hasat öncesi ve ilkbaharda kesmek suretiyle böğürtlen gibi odunsu bitkilerin kesmek sureti ile temizliği yapılsa bile yeniden çıkan sürgünler daha kuvvetli olarak çıkmaktadır. Yukarıda sayılan olumsuz etkileri ortadan kaldırmak için ilaçlı yabancı ot mücadelesi yapmak gerekmektedir. Ancak İlaçlı mücadele yapmadan önce yapılması gereken bazı işler var ki biz bunlara kültürel önlemler diyoruz. Kültürel önlemler ilaçlı mücadelenin başarısını artıracaktır.

Kültürel önlemler: Yanmış çiftlik gübresi kullanılması, yabancı otlar tohum vermeden biçilmesi ve erozyon tehlikesi olmayan yerlerde belleme yapılmasıdır.

İlaçlı Mücadele : İlaçlamalar ilkbaharda yabancı otların 4-6 yapraklı olduğu devrede (Nisan - Mayıs) aylarında yapılır. Odunsu bitkilerin daha önce biçilmesi ve yeni sürgünler 20-25 cm. olduğu devrede ilaçlama yapılması gerekmektedir.

İlaçlamalar rüzgarsız, sakin güneşli ve sıcaklık 20-25 derece olduğu zaman yapılmalıdır

İlacın Adı	Doz(mi/da)	Zamanı	Açıklamalar
Touchdown	500-650	Yabancı otlar çıkınca sıcaklık 10 derecenin üstünde	Fındık gövde ve dallarına değmemelidir
Roundup 480 SL	300-600	İlkbaharda odunsu bitkiler kesilip yeni çıkan sürgünler 20-25 cm olunca ilaçlanır	“
Roundup Extra 480 SL	300-600	“	“
Sting 240 SL	“	“	“

İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER

TEKKEKÖY TARIM İLÇE MÜDÜRLÜĞÜNDEN “BİLİNÇLİ TARIM” SEFERBERLİĞİ

Tarım İlçe Müdürlüğü fındık beyannamesi alınırken beraberinde diğer eğitici çalışmalara da yer vermektedirler. Son zamanlarda toprak tahlili konusu üzerinde durulmaktadır. Tahlil sonuçlarına göre yapılan tarımın faydaları ve toprak numunesi alma teknikleri 38 köyde 1372 çiftçiye uygulamalı olarak anlatılmıştır. Bu eğitim sonucunda 1728 adet toprak numunesi alınarak tahlil sonuçları çiftçiye anlatılmıştır. Tekkeköy Tarım İlçe Müdürü Bekir ÖZTÜRK “İlkel yöntemlerle ve bilinçsizce yapılan tarımın çiftçiye ve ülke ekonomisine katkı sağlamadığını, aksine milyonlarca ton gübrenin boş yere toprağa atıldığını, toprağın fiziksel ve kimyasal yapısının bozulduğunu ve verimli tarım alanlarımızın yavaş yavaş çoraklaşarak elden çıktığı, gelecek nesillere yaşanabilir bir alan bırakmanın zorunlu olduğunu, böylelikle bunun önüne geçilmesi gerektiğini” bildirmiştir.

BİÇERDÖVER KURSUNDA BAŞARILI OLANLARA BELGE TÖRENİ

İl Müdürlüğümüzce 19/02/2004 tarihinde Bafra Ziraat Odası toplantı salonunda açılan Bıçerdöver Operatör Yetiştirme kurslarının birincisi 03/03/2004 tarihinde sona ermiştir. Kurslarda bıçerdöverlerle ilgili teknik bilgiler teorik ve uygulamalı olarak aktarılmış olup eğitim sonunda dereceye giren çiftçilere başarı belgesi ve plaket verilmiştir.

MEYVE AĞAÇLARINDA BUDAMA EĞİTİMİ

Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yapılan ve Kurumumuz teknik elemanlarının da katıldığı *Meyve Ağaçlarında Budama* konulu eğitim çalışması yapılmıştır. Bir gün süren ve uygulamalı olarak gerçekleştirilen eğitimde yöremizde yaygın yetiştiriciliği yapılan şeftali ve elma ağaçlarında budamanın nasıl yapılacağı ve budamanın verim üzerine etkileri konularında teknik elemanlar bilgilendirilmiştir.

İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER

(F) SINIFI SÜRÜCÜ KURSU AÇILDI

İlimiz merkezine bağlı Akalan köyünde (F) sınıfı sürücü kursu açıldı. 13 çiftçinin katıldığı kursta, Trafik ve Çevre Bilgisi eğitimini Teknisyen Recep YAPINCAK, Motor ve Tarım Tekniği eğitimini Teknisyen Ali TARIM, İlk Yardım Bilgisi eğitimini İl Sağlık Müdür Yardımcısı Hüseyin NİBAT, Direksiyon eğitimini ise Teknisyen Kasım ŞENEL ve Yaşar ÖZKAN verdiler.

SİMİT FIRINCILARI İLE TOPLANTI

İlimiz Fırıncılar Odasına kayıtlı simit fırını sahipleriyle 08.03.2004 tarihinde İl Müdürlüğümüz toplantı salonunda bir toplantı yapıldı. Toplantıya katılan simit fırıncılarına gıda sicili, üretim izni ve teknik sorumlu müdür istihdamı konularında gerekli yeter-şart bilgileri verildi. Fırıncılar Odası Başkanı Azmettin MALAY ve yönetim kurulu üyeleri ile birlikte toplantıya, 15 simit fırını sahibi katıldı. İl Müdürümüz Sadullah KİRENCİ'nin de bulunduğu toplantı, Kontrol Şube Müdürlüğü elemanlarından Ziraat Mühendisi Mebrure ERENER ve Mustafa KOCAMAN'ın bilgilendirmeleri ile sona ermiştir.

ZİRAİ İLAÇ BAYİLERİ İLE TOPLANTI

İlimiz merkez ve ilçelerinde bulunan zirai ilaç bayileri ile Samsun, Çarşamba, Bafra ve Havza merkezli 4 ayrı grupta bir toplantı yapıldı. Methamidophos etken madde içerikli ve diğer zirai mücadele ilaçlarının tavsiye dışı kullanımını engellemek, %18'den %8'e düşen KDV oranının ilaç fiyatlarına uygulanmasını sağlamak, 01.01.2004 tarihinden itibaren zirai mücadele ilaçlarında barkod uygulaması başladığından konuyla ilgili bilgi vermek ve diğer zirai mücadele konularında fikir alışverişinde bulunmak amacıyla yapılan toplantıya 8 toptancı firma ve 77 perakende ilaç bayisi katılmıştır.

İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER

HALİS ARICI VE MURAT BAĞ GÖREVE BAŞLADI

Kurumumuzda daha önce İdari Müdür Yardımcısı olarak görev yapan ve Tunceli İl Tarım Müdürlüğüne tayini çıkan Halis ARICI ile Proje ve İstatistik Şube Müdürü iken Hakkari İl Müdürlüğüne tayini çıkan Murat BAĞ mahkeme kararı sonucunda kurumumuzdaki görevlerine başlamışlardır. Kendilerine Samsun Tarım İl Müdürlüğü olarak yeni görevlerinde ve çalışmalarında başarılar dileriz.

ÇARŞAMBA İLÇE TARIM MÜDÜRLÜĞÜNDEN HALKLA İLİŞKİLER ATAĞI

Çarşamba İlçesinde tüm tarımsal üretim alanlarını kuşatmak, problemlerini yerinde çözmek amacıyla yeni bir uygulama başlamıştır. Tarım İlçe Müdürü Fahrettin YÜKSEL; “İlçemiz çiftçilerinin sorunlarını yerinde tespit edip çözmek amacıyla her sekiz köyün sorumluluğu İlçe Tarım Müdürlüğünde çalışan bir teknik elemana verilmiştir. Bir nevi halkla ilişkiler projesi olarak da değerlendirilebilecek bu hizmet kapsamında; Teknik elemanlarımız ayda en az bir kere sorumlu oldukları köylere gidip, köylerin tarımsal potansiyelini çiftçi bazında tespit edecek ve sorunları ilgili kurumlara ileterek çözümüne yardımcı olacaklardır. Köy muhtarlarına teknik elemanların isimleri ve mesai sonrasında da ulaşabilecekleri adres ve telefonları bildirilmiş olup, köy ziyaretleri başlatılarak teknik elemanlar ile çiftçilerimizin birebir tanışmaları peyderpey sağlanmaktadır” dedi

ARICILIK EĞİTİMLERİ BAŞLADI

Samsun ilinde var olan arıcılık potansiyelini devreye sokmak, var olan potansiyeli daha çağdaş ve bilimsel düzeye erdirmek amacıyla kurumumuz tarafından arıcılık kursları açılmaktadır. Bu amaca yönelik olarak mesai saatleri içerisinde kurslara katılmayan çiftçilerimize kurumumuzda Nisan ayı içerisinde 2 hafta süreyle arıcılık eğitimi verilmiştir.

İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER

KADIN ÇİFTÇİLER YARIŞIYOR BÖLGE FİNALİ İLİMİZDE YAPILDI

Cumhuriyetimizin 80. Yılı Kutlama Etkinlikleri kapsamında kırsal kesimde yaşayan kadın çiftçilerin birbirleri ile kaynaşmaları, kendilerine güven sağlamaları, sosyal aktivitede bulunmaları, eğitim çalışmalarını sonuçlarının ve tarımsal konularda performansının değerlendirilmesi amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü tarafından “Kadın Çiftçiler Yarışıyor” Bölge Finali ilimizde yapılmıştır. Organizasyonunu kurumumuzun gerçekleştirdiği yarışmanın il elemeleri her ilde yapılarak birinci olanlar bölge finaline katılmaya hak kazanmıştır.

Samsun Vali Yardımcısı Nazım MADENOĞLU ve TEDGEM Genel Müdürü Mehmet TAŞAN’ın da katılımında bulunduğu Bölge finaline; Samsun’dan S.Kezban KAYA ve Hatice KESKİN, Artvin’den Güler AYDIN ve Meryem AYDIN, Amasya’dan Hayriye KARTAL ve Ayla DEMİRER, Bartın’dan Hülya GÜZEL ve Meryem ALTUNTAŞ, Giresun’dan Reyhan BAL ve Şükriye KARA, Karabük’ten Aysen ÇAĞLAR ve Necla TAN, Kastamonu’dan Selma KILIÇ ve Pakize KAVAL, Ordu’dan Dilek DEMİR ve Senem CEPHE, Rize’den Ayşen ŞİŞMANLAR ve Yasemin KEPENEK, Sinop’tan Özlem AYRANCIGİL ve Şehri KARACA, Tokat’tan Sündüz YÜREKLİ ve Hafize DEMİR, Trabzon’dan Ayşe GÜNAL ve Sevim GÜL, Zonguldak’tan Fatma OKTAY ve Sebahat OKTAY katılmışlardır.

17 Mart 2004 günü düzenlenen bölge finalindeki ön elemelerde Trabzon, Giresun ve Tokat ilinden katılan yarışmacılar finalde yarışmaya hak kazanmışlardır. Büyük çekişmenin yaşandığı finalde “Aşağıdaki sert kabuklu meyvelerden hangisinde Ülkemiz dünya lideri üretici durumundadır?” sorusuna Trabzon ilinden katılan yarışmacıların “fındık” cevabını vermesi sonucunda ülke finalinde yapılacak olan yarışmada bölgemizi temsil etmeye hak kazanmıştır. Yarışmada ikinciliği Giresun, üçüncülüğü Tokat’tan katılan yarışmacılar kazanmıştır.

Anadolu Cam Sanayi AŞ, New Holand Trakmak, Pankobirlik, Saray Halı, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Köy-Koop, Or-Koop, Pınar Market, Galeri Zer ve Yimpaş Mağazaları tarafından sponsorluğu yapılan yarışmada birinci olan yarışmacılara Bakanlığımız tarafından birer adet Arçelik Çamaşır Makinesi, birer adet Saray Halı, üçer adet tam altın ve kol saatleri verilmiştir.

İL MÜDÜRLÜĞÜNDEN HABERLER

İkinci olan yarışmacılara İl Müdürlüğümüzce 2 adet elektrik süpürgesi, iki adet mikser, iki adet kol saati ile Bakanlığımızca ikişer adet tam cumhuriyet altını, üçüncü olan yarışmacılara ise birer adet ütü ve 2 adet kol saati ile birer adet tam cumhuriyet altını verilmiştir. Ayrıca tüm yarışmacılara hediye paketi ile günün anlamını belirten sertifika verilmiştir.

Yarısmada birinci olan Trabzon ekibine hediye ve plaketini Samsun Vali Yardımcısı Nazım MADENOĞLU, ikinci olan yarışmacılara TEDGEM Genel Müdürü Mehmet TAŞAN, üçüncü olan yarışmacılara ise İl Müdürümüz Sadullah KİRENCİ vermiştir. Vali Yardımcımız Nazım MADENOĞLU “Samsun’da böyle bir etkinliğin düzenlenmesi sevindirici bir olay. Ayrıca kadın çiftçilerimizin böyle bir etkinlik içerisinde yer alması Türk kadınının geldiği noktayı göstermektedir” diyerek yarışmanın hedefine varmasına dikkat çekmiştir.

Genel Müdürümüz Mehmet TAŞAN “Genel Müdürlük tarafından düzenlenen bu etkinlik amacına ulaşmakta ve ülkemizin dört bir yanından katılımlarla gerçekleşmektedir. Ülke finalinde yarışacak olan bu ekibe şimdiden başarılar diliyorum” demiştir. İl Müdürü Sadullah KİRENCİ ise “Kadın ailede önemli yer tutar, ailenin düzenini sağlar. Ayrıca bu yarışmada görüldüğü gibi tarımsal çalışmalarda da gösterdikleri başarı ile hak ettiği yerini almaktadır” diyerek kadının tarımsal gelişimdeki yerini vurgulamıştır.

İL MÜDÜRLÜĞÜMÜZ, TİCARET BORSASI ve DAMIZLIK HOLSTEİN SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ İLE TOPLANTI

İlimizde üretilen sütün pazarlanmasında yaşanan sorunların aşılması yönünde yapılacak çalışmalara başlangıç oluşturmak ve hayvancılığı geliştirmek amacıyla sektörün temsilcileri ile bir toplantı yapıldı. Toplantıda konuşma yapan İl Müdürümüz ” Samsun dışındaki illerde 550-600 bin liradan satılan süt ilimizde 350.000 liradan satılmaktadır. Bu konuya ciddi olarak el atmak zorundayız. Bunun için iyi bir organizasyon yaparak üreticiye daha fazla nasıl para kazandırılacağına yollarını oluşturmalıyız” demiştir. Toplantıda konuşma yapan Ticaret Borsası Başkanı Yusuf ÖZER ise Samsun hayvancılığını kaldırmak amacıyla Ticaret Borsası, Tarım İl Müdürlüğü ve özel teşebbüsün iyi bir ekip kurduğunu belirtmiştir.

Kendisini düşünen değil. baskasını düşünmeyen bencildir.

Edelbiyat Közesi

Adnan ÖZBULUT

Ziraat Mühendisi

Samsun Tarım İl Müdürlüğü

GERİDE KALAN

hadi git
 önüme vedayı koy
 apartılmış bir heves tutuştur eteğime
 bir avuç açık yargı
 kör bir özür mesela

ölürse vefa ölür
 bu sonsuz duruşmada
 müstamel kandilini titretir durur vade
 ağızım ebedi niyet
 dile gelsem söz yanar

bir yalım düşer ayrılığa
 yalnızlık üşür
 zevaldir arda kalan metruk muhayyileden
 muttasıl hayal üşür

canımda seferi bir sebep dolaşır
 terler yürekte sevda

git kalem aşkına
 mürekkebe bulanan kanın başı için git
 geride söylenmemiş yüklü bir viran kalsın
 astımlı nöbetlerin izini sürsün illet
 boyumca bir sin olsun
 kafi talihim için

şol safsatayı yüreğinden kapattım
 indirdim tamah kepenklerini
 dondu heceler boyu döşte bekleyen nefes

kağıda damlayan elif adına
 işim paydos
 sabır tutmaz yaralar emziriyorum
 nicedir beklentim yok
 kütüğünden düşür beni

hadi git
 yüzüm dönmez
 gam makamında ömrüm
 nişanlarını kaldır
 kır bütün zincirleri
 alnımın kül renginden son defa öp öyle git

Mustafa KARAOSMANOĞLU

SENİN YANINDA

Karanfilin kokusu
 Boştur gülüm yanında.
 Dinsin gönül korkusu
 Coştur gülüm yanında.

Ömrümün tek gururu
 Kaderimin uğuru
 Ayın güneşin nuru
 Loştur gülüm yanında,

Kederi derdi atmak
 Neşeye sevinç katmak
 Aşkın zevkini tatmak
 Hoştur gülüm yanında.

Hasret var ya çok densiz
 Ben sensizim sen bensiz
 Adım atamam sensiz
 Koştur gülüm yanında.

Adnan ÖZBULUT

AFORİZMALARDAN BİR DEMET

- * İftira, kılıçtan daha zalim bir silahtır, çünkü iftiranın açtığı yaralar hiçbir zaman kapanmaz.
- * *Biri bütün gece hastanın başında ağladı. Sabah olunca o öldü, hasta ağladı.*
- * Çok dinlememiz az konuşmamız için iki kulağımız ve bir dilimiz vardır.
- * *Bir hizmette bulundu isem bu çalışmaktan ve sabırla düşünmekten başka bir şey değildir.*
- * İyi insanlarla arkadaş olunuz. Kötü kimse ile arkadaşlık etmektense, yalnız olmak evladır.
- * *Bir dostun üzüntüsüne her kim olsa katılır; bir dostun başarılarına ise ancak yüksek bir ruhta olanlar sevinir.*
- * Ne kadar okursan oku, bilgine yaraşır biçimde davranmaz isen cahilsin.

Basında Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Hayvanlara sağlık taraması

Tarım İl Müdürü Sadullah Kirenci, hayvancılık sektörünü olumsuz etkileyen, hayvansal ürün ticaretine engel oluşturan hayvan hastalıklarının Türkiye'de halen sürdüğünü bildirdi.

Samsun Tarım İl Müdürü Sadullah Kirenci, hayvancılık sektörünü son derece olumsuz yönde etkileyen, hayvan ve hayvansal ürün ticaretine engel teşkil eden hayvan hastalıklarının Türkiye'de mevcudiyetini halen sürdürdüğünü, Samsun'da hastalıklara karşı etkin bir mücadeleye başlanacağını ve 584 bin 787 hayvana sağlık taraması yapılacağını bildirdi.

Samsun Tarım İl Müdürü Kirenci, mevcut hastalıkların yedi edimesi ve bitimsiz hayvan hastalıklarının Türkiye'ye girişinin önlenmesinin, hayvan sağlığı ve zoonoz karakterli olanlar nedeniyle de insan sağlığının korunmasının, ülke ekonomisi ve dış ticaret açısından büyük önem arz ettiğini söyledi. Kirenci, "Veteriner hizmetleri alanında AB'ye uyum çalışmalarını kısa sürede tamamlanabilmesi için hastalıklarla mücadele ve koruma hizmetlerinin her aşamada daha verimli yürütülmesi gerekmektedir. Bu sayede,

verimliliğin ve üretilen ürünün, ekonomiyeye katkı sağlanmasının temini, hastalıklardan kaynaklanan ticari engellerin kaldırılması ve AB uyum sürecinde hızlı bir ilerlemenin

nasıl Mart-Nisan aylarında Türkiye ile aynı anda Samsun ve ilçelerinde de gerçekleştirileceğine işaret eden Sadullah Kirenci, "Samsun ve 14 ilçemizde aynı anda yürütülen çalışmalar sonucunda

veterin ve hayvan hastalık tarımı daha etkin kontrolün sağlanarak, destekleme ödemeleri kayıtlarının daha düzenlenmesi ve değerlendirilmesine amacıyla hayvancılık işletmelerinin belirlenmesi, tesisi ile bu işletmelerde bulunan suçimsi hayvanların tanımlanması, kayıt altına alınması ve hayvan hareketlerinin takibi çalışmalarının da ağırlama uygulamaları ile birlikte yürütüleceğine dikkat çekti.

'Hayvanlara kulak küpesi takılacak'

Kulak küpesi bulunan hayvanların ağırlama yapıldıkları peşir ve tanımlanması işlemlerinde kulak küpeleri ile tanımlanması işlemlerinde kulak küpeleri ile birlikte yürütüleceğine dikkat çekti. "İşlem bu çalışmalar sonucunda 2004 yılı içerisinde Samsun il genelinde peşir takılıp kayıt altına alınan hayvanların belirlenmesi" diye konuştu. Kirenci, hayvan hareketlerinin

gerçekleşmesi sağlanabilecektir" dedi. Tarım ve Köylüleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün "2004 Yılı Hayvan Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele Programı" çerçevesinde "2004 Yılı İkibahar Donemi Şap Ayla-

224 bin 897 adet büyükbaş hayvana Trivalan Şap Ağırlama gerçekleştirilmiştir. Böylece 4 ayıktan küçük buzağlar haricindeki tüm suşir ve mandalar hastalığa karşı korunmuş olacaktır" diye konuştu. Kirenci, hayvan hare-

Kadın çiftçiler yarışıyor

Fideliklerde kök çürüklüğü

Kirenci, "Fidelik toprağındaki bitki atıkları üzerinde ve hastalıklı tohum içinde bulunan mantar türleri kök çürüklüğüne neden olmaktadır" dedi

HASTALIĞA 3 KEZ İLAÇ

Kirenci, yaptığı açıklama, kök çürüklüğünün tüm sebze ve tütün fideliklerinde çıkış öncesi ve çıkış sonrası görülen üreticiler tarafından "çökerten ve ayna" olarak bilinen hastalık olduğunu söyledi.

Hastalığı fidelinin toprak ile temas eden kök boğazı bölgesinden kahverengiden siyaha doğru bir renk almasıyla başladığını belirten Kirenci, "Fidelik toprağındaki bitki atıkları üzerinde ve hastalıklı tohum içinde bulunan mantar türleri kök çürüklüğüne neden olmaktadır. Bunun için ilaçlama çok önemlidir. İlaçlama ekim öncesi ve ekim sonrası yapılmalıdır. Toprak ekim işlemine hazırlandıktan sonra 10-15 gün içinde iyice sulanır. Daha sonra ilaçlar toprak üzerine serpilmeye yöneltilmelidir. Fideliler yeşillenmeye başladığı zaman ise hastalık görülürse bir hafta içinde en az 3 defa ilaçlama yapılmalıdır"

Arıcılığa

Terme Halk Eğitim Merkezi büklük Kursu'na Termeliler yoğun il

Samsun tarımı masaya yatırıldı

Samsun Tarım İl Müdürü Sadullah Kirenci, 14 ilçe müdürü ile bir toplantı yaparak 2004 yılında Samsun tarımında yapılması gerekenleri masaya yatırdı

2004 yılında Samsun Tarımında yapılması gerekenleri masaya yatırdığı toplantıda, Samsun Tarım İl Müdürü Sadullah Kirenci, 14 ilçe müdürü ile bir toplantı yaparak 2004 yılında Samsun tarımında yapılması gerekenleri masaya yatırdı. "Çiftçi bilinçlenmeli"

Tarım İl Müdürü Sadullah Kirenci, ilçelerdeki çiftçilerin bilinçlenmesini ve verimliliğini artırarak, ülke ekonomisine katkı sağlanabilmesini amaçladıklarını söyledi. "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi.

"Bu toplantılar yaptıkça, tarımın geleceği için yapılması gerekenleri konuşuyoruz" dedi. Kirenci, "Samsun'da hayvan besleme kısmı çok önemlidir. Hayvanların sağlığını korumak için ilaçlama yapılmalıdır. Hayvanların sağlığını korumak için ilaçlama yapılmalıdır. Hayvanların sağlığını korumak için ilaçlama yapılmalıdır."

"Samsun'da hayvan besleme kısmı çok önemlidir. Hayvanların sağlığını korumak için ilaçlama yapılmalıdır. Hayvanların sağlığını korumak için ilaçlama yapılmalıdır. Hayvanların sağlığını korumak için ilaçlama yapılmalıdır."

SAMSUN TARIM İL MÜDÜRÜ SADULLAH KIRENCİ: "ÇİFTÇİMİZİN AYAGINA GİTMEK ZORUNDAYIZ"

Samsun Tarım İl Müdürü Sadullah Kirenci, çiftçilerin ayaklarına gitmek zorunda olduklarını söyledi. "Çiftçilerimizin ayaklarına gitmek zorundayız" dedi. Kirenci, "Çiftçilerimizin ayaklarına gitmek zorundayız" dedi. Kirenci, "Çiftçilerimizin ayaklarına gitmek zorundayız" dedi.

her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi.

"Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi.

"Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi.

veteriner dedi. "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi. Kirenci, "Her köyde bir çiftçi bilenecek" dedi.

Süs Bitkilerinden

Ali Rıza DEMİRBAŞ
Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

GÜLLERİN BUDANMASI

Güllerde budama gençleştirme, verimi arttırma, kaliteyi arttırma ve form verme amacıyla yapılır. Güller her yıl ne kadar iyi bakılırsa bakılsın, zamanla dalların kısalıp gelişmediği, kurumuş bir hal aldığı görülür. Bu durumda, güllerin keskin aletle aşu noktasının üzerinden kesilmesi hem gençleştirmeye hem de verimli ve kaliteli çiçek elde edilmesine yardımcı olur.

Gençleştirmenin söz konusu olmadığı, verimin de iyi olduğu güllerde budama form içindir. İyi bir form için “V” şeklinde budama gerekir. Güllerde budama zamanı kış sonu veya ilkbahar başıdır.

1- Uzun Budama (yumuşak budama):

Dalların dipten itibaren 5-10 göz bırakılacak şekilde kesilmesiyle yapılır. Bu tip budama çok kuvvetli, sağlıklı gelişen güllerde, melez çay güllerinde, sarılcı güllerde uygulanır.

2- Kısa Budama (Sert Budama) :

Dallar dipten itibaren 2-4 göz üzerinden budanır. Bu tip budama genç sürgünlerin kuvvetli ve dayanıklı olmasını, çiçek dallarının da daha uzun ve kuvvetli olmasını sağlar. Zayıf, güçsüz, verimli olmayan güllerin çoğu bu şekilde budanır.

3- Karışık Budama :

Gül fidanlarındaki dalların kuvvet, kalınlık, uzunluk, yaş, verim gibi faktörler göz önünde bulundurulması suretiyle

yerine göre uzun, yerine göre kısa budanmasıdır. Cinsleri ne olursa olsun pratikte güller şu şekilde budanmalıdır. 1. yıl 2 göz üzerinden, 2. yıl 3-4 göz üzerinden, 3. yıl 5-6 göz üzerinden ve 4. yıl 2-3 göz üzerinden. Bu şekilde yapılan budamayla güllerin şekillerini korur, ömürlerini uzatırız.

Budanan fidanlara sulamayla birlikte sulandırılmış gübre verilmelidir. Budamanın sabah veya akşam üzeri serinlikte sonbahar- ilkbahar mevsimleri arasında yapılması uygundur.

Güllerde Uç Alma Teknikleri

Güller genel olarak, dipten itibaren 1 veya 2 kalın dal ve çok sayıda ince dal meydana getirirler. Kaliteli gül yetiştiriciliğinde, bitkilerin dipten itibaren birkaç kalın dal meydana getirmesi istenir, bu da “uç alma tekniği” ile sağlanabilir.

Yeni dikilen güller, gelişmeye başladıktan sonra sürgün gelişimi dikkatle gözlenmeli, sürgünler 2.5-3 cm olunca 2. veya 3. beş yaprakçıklı yaprağın üzerinden sürgün ucu kopartılmak suretiyle “Erken Uç Alma” uygulanmalıdır. Bu yöntemle, meydana gelen sürgünlerin daha kalın çaplı olması, bitki üzerinde küçük çaplı sürgün kalmaması ve sürgünler üzerindeki yaprakların da en büyük ölçülerine kadar gelişmesi sağlanmış olur.

Doğal gelişen kuvvetli, orta kalınlıktaki gül sürgünlerine çiçek tomurcukları görülene kadar gelişmelerine izin verilir, daha sonra üstteki ilk beş yaprakçıklı yaprağın altından kesilirler. Bu şekilde “Yumuşak Uç Alma” tekniği uygulanan güllerin daha uzun saplı olması sağlanmış olur.

Güllerde bir de “Sert Uç Alma” vardır ki: bu da uzun saplı, kaliteli gül elde edilmesi için uygulanır. Sürgünler alttaki iki adet beş yaprakçıklı yaprağın üzerinden kopartılır.

Filiz alma, güllerde çiçek sapı ve buna bağlı olarak ta çiçek tomurcuğu sayısını kontrol altında tutmak amacıyla yapılır. Çünkü uç alma ile ikinci ve üçüncü derecedeki gözlerin sürgün yapmaları teşvik edilmiş olur. Bunlardan en üst noktadaki bırakılırken, diğerleri alınarak kontrol yapılır.

tıbbi bitkiler

Yaşar BUDAK

Ziraat Mühendisi

Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Ebegümece (*Malva vulgaris*)

Küçük yapraklı ebegümece (*Malva vulgaris*), çit, yol ve eski duvar kıyılarında, harabeliklerde, ama yalnızca insanların yaşadıkları yerlerin çok yakınlarında yetişir. Büyük yapraklı ebegümece (*Malva grandifolia*) ve öteki değişik cinsleri genellikle çiçek ve sebze bahçelerinde yetişir. Anadolu'da 8 Malva türü yetişmekte olup, bunların çiçek ve yaprakları bir ayırım yapılmaksızın "Ebegümece" olarak kullanılmaktadır. Bu bitkilerin hepsi de yapraklarında, çiçeklerinde ve saplarında bir sümüksel madde içerirler. Küçük yapraklı bitkinin uzun saplarının ucundaki yapraklar yuvarlak ve çentiklidir. Açık pembeden eflatun rengine kadar değişebilen renkte çiçek açarlar. Bir de yuvarlak meyvesi vardır. Çiçekleri, yaprakları ve sapları, Haziran'dan Eylül'e kadar toplanabilir. Bitki, kurutulduğunda özelliklerinin bir bölümünü yitireceği için, elden geldiğince taze kullanılması gerekir. Kurutulmuş bitki de kullanılabilir.

Ebegümece çayı mukoza iltihaplarında, gastrit, mesane iltihabı, mide ve bağırsak mukoza iltihabında ve ağız boşluğu iltihabında olduğu

kadar, mide ve bağırsak ülserinde de başarıyla kullanılabilir. Ama bu son iki hastalık için, arpa ile karışık bir çorba hazırlamak gerekmektedir. Önce arpa kaynatılır ve soğuduktan sonra bitki yaprakları eklenir. Akciğer balgamlanmalarında, bronşiyal nezlede ve aşırı ses kısıklığında önerilir. Gırtlak ve bademcik iltihabı ve ağız kuruluğunda da başarıyla kullanılabilir. Bitki, sümüksel özelliğinin yitirilmemesi için, gecedan soğuk suya koyularak demlenmelidir. Günlük kullanım için 2-3 bardak ılıklaştırıp, gün boyunca içilmelidir.

Nefes darlığına yol açan akciğer amfizemi bile ebegümece çayı ile iyileştirilebilir. Bu durumda, günde en az 3 bardak çay içilmeli ve süzülükten sonra geriye kalan yapraklar iyice ısıtılarak bronşların ve akciğerin üstüne geceleyin kompres olarak uygulanmalıdır. Oldukça ender görülen gözyaşı azlığı durumunda da, gözlere ebegümece banyosu ve kompresi uygulandığında, çok iyi sonuçlar alınabilir. Kaşınan ve yanan yüz alerjilerinde de, yüzü ılık ebegümece çayı ile yıkamak rahatlatıcıdır.

Kullanım Biçimleri:

Çay Hazırlamak: Yalnızca soğuk suda demlendirilmelidir. Yarım tatlı kaşığı bitki (ince kıyılarak kurutulmuş), orta boy bir su bardağı dolusu soğuk suya akşamdan eklenir, sabahleyin süzülür ve ılıklaştırılır.

Ayak ve El Banyoları: İki avuç dolusu ince kıyılmış taze bitki, 4-5 litre soğuk suya akşamdan eklenir, ertesi gün, elin veya ayağın dayanabileceği kadar ısıtılır ve süzülür. Banyo süresi 20 dakikadır. Banyo suyu, yeniden ısıtılarak iki kere daha kullanılabilir.

Bitki Kompresi: Çay süzülükten sonra artan posalar biraz suyun içinde ısıtılır, arpa unu ile lapa haline getirilir ve bir bezin üstüne yayılarak, sıcak sıcak uygulanır. Kompresin sıcaklığını yitirmemesi gerekir. Kompres süresi isteğe göre düzenlenebilir.

ev hali

Nihal CANITEZ

Ev Ekonomisi Teknisyeni
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

SOFRA DÜZENİ

- Yemek listesini hazırlarken konuklarınızın yaşlarını, yaşadıkları yeri, sağlık durumlarını ve hatta cinsiyetlerini bile düşünün.
- Yemek listesinde mümkün olduğunca hazmı güç yemekleri kullanmayın.
- Bir yemek listesinde iki salçalı veya birbirine benzeyen iki yemek ve birbirine benzeyen isimler bulunmamalı.
- Bir kral sofrası ile aile sofrası arasındaki fark yemek takımlarının lüks oluşudur. Ancak yemek kuralları aynıdır.
- Sofraya üç takımdan fazla bıçak, çatal koymayın. Ancak bardaklar dört adet olabilir.
- Misafir olan sofrada her yemek kendi takımıyla yenmelidir ve her yemekte çatal, bıçak ve tabak değişmelidir.
- Soğuk yemek soğuk tabakta, sıcak yemek ısıtılmış tabakta verilmelidir.
- Çatalları kullanım sırasına göre, sivri tarafı havaya kalkık olarak ve tabağın soluna yerleştirilir. Sadece tatlı çatalı tabağın önüne sapı solda kalacak şekilde yerleştirilir
- Bıçaklar keskin tarafı tabağa dönük olarak, tabağın sağına yerleştirilirler. Sadece tatlı bıçağı tabağın önüne, sapı sağda kalacak şekilde ve ekmek bıçağı da ekmek tabağının üzerinde sağ kenarında kullanılır.
- Bardaklar her zaman sağda dururlar.
- Kaşıklar oyuk kısmı havaya bakar şekilde ve tabağın sağında, bıçağın sağına yerleştirilir. Tatlı kaşığı kullanılacaksa tatlı bıçağı kaldırılır yerine tatlı kaşığı koyulur.
- Çiçek, şamdan vb. misafirlerin birbirlerini görmesini engelleyecek şekilde konmamalıdır.
- Tuzluk ve biberlik, tatlı çatal ve bıçağının arkasında, masanın ortasına yakın konur.
- Hardal, ketçap, mayonez önceden sofraya konmaz. eğer bunların kullanılacakları yemek varsa o yemekle beraber sofraya getirilir.
- Bazı yemeklerin yenmeyen kısımları, kemikler ve kılçıklar için yemek tabağının sol önüne bir kemik tabağı konmalıdır.
- İki kişinin omzunun arasının hizasında sofrada her iki kişiye bir sigara tablası konur.

BROKOLİ ÇORBASI

Malzemeler

500 g Brokoli, 2 adet pırasa
3-4 kaşık sıvıyağ, 100 g Krema, tuz

Hazırlanışı

Brokoli ve pırasayı ayıklayıp robottan geçirin küçük parçalar haline getirin. Sıvıyağ da pırasaya tuz ekleyip biraz kavurun. Sonra brokoli ekleyin. Tekrar kavurun. Üzerine 6 bardak su ilave edilip, 3-4 dakika. düdüklü tencere de pişirin. Ateşten aldıktan ve kapağını açtıktan sonra bir müddet soğumaya bırakın. Daha sonra içine kremasını ekleyin, el blenderi veya mikserle iyice karıştırın.

Afiyet Olsun

BEYAZ ÇİKOLATALI RULO

Malzemesi

100 gram bitter çikolata, 2 çorba kaşığı kahve
6.5 çorba kaşığı toz şeker, 4 yumurta
1 çorba kaşığı kakao

Krema

25 g rendelenmiş beyaz çikolata, 1.5 çorba kaşığı süt, 2 çorba kaşığı kahve, 5 çorba kaşığı margarin
2 muz, 6.5 çorba kaşığı pudra şekeri

Hazırlanışı

Fırını 180° ısıtın ve tepsiyi yağlı kağıtla kaplayın. 2 çorba kaşığı kahveyi 1 çorba kaşığı su ile karıştırdıktan sonra bitter çikolatayı eritip soğumaya bırakın. Yumurta sarılarını şekerle mikserde çırpın. Çikolata ve kahveyi bu karışıma katın. İyice çırpılan yumurta aklarını da ekleyin ve sonra 15 dk pişirin. Krema için beyaz çikolatayı eritin. Süt ve kahveyi de ekledikten sonra soğumaya bırakın. Bir kasede pudra şekeriyle yağlı çırpın ve beyaz çikolatalı karışıma ilave edin. Soğumuş keki yağlı kağıtlardan ayırın. Kremayı üzerine dökün ve muzları boylamasına yerleştirin, rulo yapın. Üzerini pudra şekeri ile süsleyin.

Afiyet Olsun

t@rimnet

Hüseyin KURT
Ziraat Mühendisi
Tarım Danışmanı

Windows Kayıt Numarasını Bulma

1. *Başlat* menüsünden *Çalıştır* komutunu çalıştırın, *Regedit* yazın ve *Enter* tuşuna basın. *Registry* editörü ekrana gelecektir.

2. Sol taraftaki ağaç yapısını kullanarak *HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion* anahtarına gelin.

3. Sağ taraftaki listede ürün numaranızı göreceksiniz. Artık bu ürün numarasını bir kenara not alabilir ve bu bilgiyi bir sonraki Windows kurulumunuzda kullanabilirsiniz.

Sağ Fare Menüsünü Temizlemek

Bir dosyanın üzerine sağ tıklayınca silinen bazı programların kalıntılarının silinmesi için;

1. Silmek istediğiniz komutu not alın.

2. *Registry* editörünü çalıştırın.

3. *CTRL+F* tuşlarına basın. Ekrana gelecek olan diyalog kutusu içerisine not almış olduğunuz komutu yazın ve *FIND NEXT* düğmesine basın.

4. *Registry* kayıtları aranacak ve komutu içeren *Registry* anahtarı bulunacaktır. Bu anahtarı silin. *Registry* editörünü kapatın.

Araç Çubuğuna Ad Yazmak

Eğer Windows 98 kullanıyor ve ekranın altındaki BAŞLAT menü çubuğunda adınızı ve soyadınızı görüntülemek istiyorsanız;

1. Bilgisayarım simgesine çift tıklayın. Buradan C: sabit diskinin üzerine çift tıklayın ve *C:\Windows\ApplicationData\Microsoft\Internet Explorer* dizinini açın.

2. Bu dizinin içerisinde *Quick Launch* adında bir dizin göreceksiniz, bu dizinin adını kendi adınızla değiştirin ve klasörü kapatın.

3. Araç çubuğunda küçük simgelerin olduğu bölüme gelin, burada boş bir alana fare imlecini getirin ve sağ fare düğmesine basın.

5. Açılacak olan menüden BAŞLIĞI GÖSTER komutunu çalıştırın.

WORD KISAYOLLARI

ctrl + Yukarı ok	Ekleme noktasını bir önceki paragrafın başına götürür.
ctrl + Aşağı ok	Ekleme noktasını bir sonraki paragrafın başına götürür.
Home/End	Ekleme noktasını satır başına/sonuna götürür.
ctrl + home	Ekleme noktasını belgenin başına götürür.
ctrl + end	Ekleme noktasını belgenin sonuna götürür.
F4	Bir önceki işlemi tekrarlar.
ctrl + b (ctrl + k)	Seçili metni normalse koyu, koyuysa normal duruma getirir.
ctrl + i (ctrl + t)	Seçili metni normalse italik, italikse normal hale getirir.
ctrl + u (ctrl + a)	seçili metni normalse altıçizili, altı çizili ise normal hale getirir.
ctrl + +	seçili metni normalse üslü, üslüysenormal hale getirir.
ctrl + =	Seçili metni normalse köklü, köklüysenormal hale getirir.
ctrl + e (ctrl + r)	Paragrafı ortalar.
ctrl + j (ctrl + d)	Paragrafı her iki yana ortalar.
ctrl + l	Paragrafı sola yaslar.
ctrl + r (ctrl + g)	paragrafı sağa yaslar.
ctrl + f	Düzen*Bul komutu çalışır.
ctrl + h	Düzen*Değiştir komutu çalışır.
ctrl + p	Yazdır diyalog kutusunu açar.
ctrl + boşluk	seçili alanın yazıtipi biçimini öndeğer yazı tipine dönüştürür.
ctrl + enter	Sayfa arası verir.
ctrl + shift +boşluk	Sözcükleri ayırmadan boşluk verir.
ctrl + a (ctrl + b)	Tüm metni seçer.
shift + F12	Belgeyi kaydeder.
ctrl + backspace	İmlecin solundaki sözcüğü siler.
ctrl + del	İmlecin sağındaki sözcüğü siler.
Not: Parantez içindeki komutlar sadece Türkçe Word için geçerlidir.	

Tüketici Köşesi

Yaşar BUDAK
Ziraat Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

BİLİNÇLİ ENERJİ TÜKETİMİ İÇİN

Araçların Kullanımında

- ❖ Bir aracın enerji kullanımı saatte harcadığı enerji miktarına ve kullanım süresine bağlıdır. Bununla birlikte araçların enerji ihtiyaçları, bilinçsizce kullanımla da artar.
- ❖ Kullanılmadığı zamanlarda elektrikli araçları kapatmaya özen gösterilmelidir.
- ❖ Elle çalıştırılarak kullanılan bir araç, iş kolaylaştırma açısından elektrikli araçtan çok farklı değilse, onun kullanımı tercih edilmelidir.
- ❖ Radyo ve televizyon dinlenmediği veya seyredilmediği zaman kapatılmalıdır.
- ❖ Buzdolabı, fırın veya radyatör gibi ısıtıcı araçların yanına veya güneşli bir köşeye yerleştirilmemelidir.
- ❖ Buzdolabından gerekli yiyecekler, dolap tekrar tekrar açılıp alınacak yerde bir defa açılıp hepsi birden alınmalıdır.
- ❖ Buzdolabında saklanması gerekli olmayan yiyecekler dolaba kesinlikle konulmamalı, buzluktaki buz 5-10 mm kalınlığında olunca çözdürülmelidir.
- ❖ Buzdolabına sıcak yemek konmamalıdır.
- ❖ Ütüler zorunlu olandan fazla kullanılmamalı, ütümeye ara verildiğinde fişi çekilmelidir.
- ❖ Kurutucu yerine güneş enerjisinden yararlanılmalıdır.
- ❖ Çamaşır ve bulaşık makinelerine kireç çözücüler kullanılmalıdır. Çünkü 1 mm kalınlığındaki kireç %10 daha fazla enerji sarfiyatı demektir.

Yemek Pişirirken

- Yiyecek hazırlama ve pişirme faaliyetlerinde doğru tipte pişirme araçlarının kullanımı ile de enerjiden tasarruf sağlanır.
- Her şeyden önce yemekler mümkün olan en az suyla pişirilmeli ve tencerenin kapağı sıkı bir şekilde kapalı tutulmalı, yemek kaynamaya başladıktan sonra ocak iyice kısılmalıdır. Çünkü kaynama başladıktan sonra verilen yüksek ısı daha çok suyun

buharlaşmasından, dolayısıyla da enerjinin boşa harcanmasından başka hiç bir işe yaramaz. Ayrıca kapların sadece tabanına ısı verecek şekilde alev ayarlaması yapılmalıdır. Kabin kenarlarından alev taşmamalıdır.

- Dödüklü tencere olarak adlandırılan basınçlı tencereler, özellikle uzun süre pişmesi gereken yiyeceklerin pişirilmesinde yakıt tasarrufu sağladığı için tercih edilmelidir.
- Basınçlı tencerelerin kullanılmadığı pişirme işlemlerinde ise pişirmenin daha kolay ve kısa sürede olması için kenarları kıvrımsız, tabanı düz, yan yüzleri dik ve tabanla birleştiği yerde hafif yuvarlak olan kaplar kullanılmalıdır.
- Ocakların verimli yanmalarını sağlamak için daima temiz tutulmalıdır.
- Yiyecekler pişerken fırın kapağını sık sık açmak her seferinde soğuk havanın fırın içine girmesine, dolayısıyla da enerji kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle kapak gereğinden fazla açılmamalıdır.
- Bir çok yiyecek için pişirilirken fırının önceden ısıtılmasına gerek yoktur.

Konut Aydınlatmasında

- ❑ Kullanılmayan alanlar aydınlatılmamalıdır.
- ❑ Çok sayıda ufak ampul yerine büyük bir ampul kullanılmalıdır.
- ❑ Çalışırken masa lambası kullanılmalıdır.
- ❑ Ampullerin üzerine ışığı az geçiren abajurlar kullanılmamalıdır.
- ❑ Genel ışıklandırma yerine kısmi ışıklandırma tercih edilmelidir.
- ❑ Duvarlar açık renklere boyanarak daha çok ışık yansımaları sağlanmalıdır.
- ❑ Merdiven aydınlatılmasında küçük ampullerin kullanılmasına özen gösterilmelidir.
- ❑ Evimizde enerji kaybına engel olmak için halojen ve normal ampuller yerine flüoresan lambalar kullanılmalıdır.

Yararlanılan Kaynak : TSE Tüketici Bülteni

mc

BUNALTAN ESPRİLER

- ❖ -Napıyorsun?
- Telefonla konuşuyorum..
- Aaa sizin telefon konuşuyo mu?..
- ❖ Basamakta durmayın otomatik kapı çarpar, böler, karekökünü alır.
- ❖ Saç malanmaz, taranır...
- ❖ Seven unutmaz, eight unuttur...
- ❖ Japon sırayla uçaktan atlamış. Japonlar ölmüş, sıra ise kırılmış!..
- ❖ 4 kişilik bi masa alcaktım vazgeçtim, kişiliksiz bi masa aldım!
- ❖ Hadi oyun oynayalım. Vazgeçtim, oymadan oynayalım!
- ❖ Bir adamın ayakları tutulmuş, sonra da kulakları kiralanmış!..
- ❖ İyi ki İtalya'da doğmamışız!.. Neden? Çünkü İtalyanca bilmiyoruz!..
- ❖ Abi sizin araba ne malı? Alman malı! Bizimkide klimalı!!!
- ❖ Adamın biri topalmış, karısı da oynamış...
- ❖ Geçen gün arkadaşlarla fırında patates yiyorduk, fırın sıcak geldi, bahçeye çıktık?
- ❖ Soru: Yangın dolabını açarsan ne olur? Cevap: Yangın kızar...
- ❖ Adamın biri yarın ölücem demiş. Yarımlar ölmüş..
- ❖ Adamın biri elli lira bulmuş ama ayaklı lira bulamamış!!!!
- ❖ Abü, duydun mu, 50 kişiyi taramışlar. Yapma ya, nerde? Marketin karşısındaki berberde.
- ❖ "İyi günler, Aslı'yla görüşebilir miyim?" "Aslı evde yok! Fotokopisi var!"
- ❖ Dört yüz yetmiş, üç yüz yetmemiş.
- ❖ Köfteyle möfte arasında ne fark vardır? cevap: Biri kıymadan yapılır, diğeri miymadan.
- ❖ Yarasa yararlı bir hayvandır. Yararlı bir hayvan olmasaydı yaramasa derlerdi...
- ❖ Geçen gün kamyonu sürdüm, Leonardo da Vinci.

Handsfree özellikli cep telefonu

PARAŞÜT

Adamın biri paraşüt almak için bir dükkana girer ve satıcıyla konuşmaya başlar:

- Efendim, paraşüt açılmazsa ne olacak?
- Olur mu beyefendi yedeği var onu açarsınız.
- Peki ya o da açılmazsa?
- Ürünlerimiz garantilidir, getirin değiştiririz...

YAVAŞLA

Temel yeni aldığı arabasıyla otobana çıkmış, arabasını deniyor. Yol boyunca tabelalar görüyor.

"YAVAŞLA 50 km" Hızını 50 km/s'ye düşürüyor.

"YAVAŞLA 40 km" Hızını 40 km/s'ye düşürüyor.

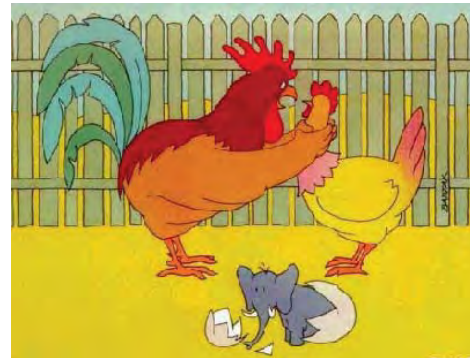
"YAVAŞLA 30 km" Hızını 30 km/s'ye düşürüyor.

"YAVAŞLA 20 km" Hızını 20 km/s'ye düşürüyor.

"YAVAŞLA 10 km" Hızını 10 km/s'ye düşürüyor.

Ardından bir tabela daha:

"YAVAŞLA'ya HOŞ GELDİNİZ"

Personel Hareketleri

Ali TRAŞ
Personel Şefi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Atamalar

Adı Soyadı	Ünvanı	Eski Görev Yeri	Yeni Görev Yeri
Halis ARICI	İl Müdür Yardımcısı	Tunceli Tarım İl Müdürlüğü	Samsun Tarım İl Müdürlüğü
H. Murat BAĞ	Şube Müdürü	Hakkari Tarım İl Müdürlüğü	Samsun Tarım İl Müdürlüğü
Aysel UÇAK	Zir. Mühendisi	Samsun Tarım İl Müdürlüğü	Samsun Tarım İl Müdürlüğü
Serap SAMSUN	Zir. Mühendisi	Samsun Tarım İl Müdürlüğü	Sinop Tarım İl Müdürlüğü
Mehmet Ferit CAN	Vet. Hek.	Iğdır Tarım İl Müdürlüğü	19 Mayıs İlçe Müdürlüğü
Halit YILMAZ	Vet. Sağ. Tek.	Çarşamba İlçe Müdürlüğü	Samsun Tarım İl Müdürlüğü
Ömer ÜSTÜNEL	Vet. Sağ. Tek.	Samsun Tarım İl Müdürlüğü	Ağrı Tarım İl Müdürlüğü
İsmail KIRMACI	Vet. Sağ. Tek.	Samsun Tarım İl Müdürlüğü	Gümüşhane Tarım İl Müdürlüğü
Serdar KARAOĞLU	Memur	Samsun Tarım İl Müdürlüğü	Tunceli Tarım İl Müdürlüğü
İbrahim İlhan	Göv. Kor. Memuru	Trabzon Su Ür. Araşt. Enst. Müd.	Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Emekliler

Adı Soyadı	Ünvanı	Adı Soyadı	Ünvanı
Aysel BAYRAK	Tekniker	Neşe ŞAHİN	Memur
Berati DÖNMEZ	Vet. Sağ. Tek.	Mustafa DALGIÇ	Hizmetli
Mümin AKYÜZ	Vet. Sağ. Tek.	Mümin BİCE	Hizmetli
Meral KILINÇ	Teknisyen	Salih KARAEVLİ	Bekçi
Cengiz BAYDAR	Şef		

Atanan arkadaşlarımıza yeni görevlerinde başarılar dileriz.

Samsun Tarım İl Müdürlüğü Elemanları

Emekli olan arkadaşlarımıza yeni yaşamlarında mutluluklar dileriz.

Samsun Tarım İl Müdürlüğü Elemanları

ZEKAMETRE CEVAPLARI

Katil A'dır. (4. ve 6. önermeler doğru, diğerleri yanlıştır.)

Yandaki şekilde görüldüğü gibi önce büyük karenin sağ kenarından yukarı kesilir. Sonra üst kenarından kesilir. Daha sonra uzun parçalar üst üste konularak kesim tamamlanır.

**Düşünmeden öğrenmek faydasız,
öğrenmeden düşünmek tehlikelidir.**

Sadelik, iyilik ve doğruluk olmayan yerde büyüklük yoktur.

b i l m e c e
u a a

Adnan ÖZBULUT
Ziraat Mühendisi
Samsun Tarım İl Müdürlüğü

Bulmacamızı doğru çözen ve yazışma adresimize gönderenlere İl Müdürlüğümüz yayınlarından olan *Arıcılık* kitabı hediye edilecektir.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2						■		
3		■						
4			■					
5		■						■
6				■				
7						■		
8					■		■	
9								
10	■							

Soldan Sağa

1. Şifalı Bir Bitki, 2. Meyvelerin Yenmeyen İç Kısmı, 3. Ötsel, 4. Kırmızı, Bir Erkek Adı, 5. Ağırlama, 6. Ödeme, Uyarı, 7. Çıkış Eğimli, Soru Sözü, 8. Bir Ay Adı, 9. Gürültü, 10. Tasavvufi Yol.

Yukarıdan Aşağıya

1. Yetki, 2. Fiil, Bir İl, 3. Rutubet, Saatin 60'ta Biri, 4. İlgi, Çare, 5. Bir Boya, Titan, 6. Mezra, Tersî Yaradana Göre İnsan, 7. Ülke, Tersî Beyaz, 8. Ruhsat, Mali Bir İbadet.

Geçen Sayının Yanıtları

Soldan Sağa : 1. Bedestan, 2. Araka, Na, 3. Lay, Taam, 4. Itak, Akü, 5. Nal,At, 6. Çomak, Re, 7. An, Han, 8. La, Ra, 9. İkın, Mah, 10. Kalemiti.

Yukarıdan Aşağıya: 1. Balıkçılık, 2. Erat, Aka, 3. Dayanma, İl, 4. Ek, Kaan, Ne, 5. Sat, Lk, 6. Aa, Hami, 7. Ankara, At, 8. Namütenahi.

ZEKAMETRE

Katil Kim!?

- A, B ve C cinayet zanlısıdır. Yapılan araştırmada cinayet esnasında katilin alkollü olduğu anlaşılmıştır. İçlerinden birinin katil olduğu bu üç zanlı, sorgulamaları sırasında aşağıdaki ikişer önermeyi yapmıştır:

- A: 1.O gece alkollü değildim
2.Ben katil değilim
- B: 3.O gece alkollüydüm
4.Fakat katil değilim
- C: 5.O gece alkollü değildim
6.Katil, alkol kullanan birisidir.

Polisler daha sonra şu sonuçlara ulaştılar: Yukarıdaki önermelerden sadece ikisi doğrudur. Zanlılardan ikisi o gece alkollüdür. Katil Kim!?

Kareden Karelere

- Sadece 4 adet düz makas kesimleri yaparak şekildeki kareyi 6 adet kareye ayırınız. (Karelerin büyüklükleri farklı olabilir.)

Zekametrenin cevapları 39. sayfadadır.

Ağaca Çıkmak İstiyorsanız
Yıldızlara Çıkmaya Niyet Ediniz.

samtim

samsun tarımında yeni ufuklar